

Výroční zpráva 2025

MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Moravská zemská knihovna (Brno, Česko)

[Výroční zpráva (Moravská zemská knihovna (Brno, Česko))]

Výroční zpráva 2025 / Moravská zemská knihovna v Brně. -- Brno : Moravská zemská knihovna v Brně, 2026. -- 87 stran
Obsahuje bibliografii

ISBN 978-80-7051-372-9 (brožováno)

* 027.53 * 027.021 * 021 * (437.322) * (047.1)

- Moravská zemská knihovna (Brno, Česko)
- zemské knihovny -- Česko -- 21. století
- vědecké knihovny -- Česko -- 21. století
- činnost knihoven -- Česko -- 21. století
- Brno (Česko)
- výroční zprávy

027 - Univerzální knihovny. Veřejné knihovny. Soukromé knihovny [12]

Obsah

5	Úvodní slovo generálního ředitele
7	Rok 2025 v Moravské zemské knihovně
9	Provoz knihovny v roce 2025
12	Investiční akce 2025
14	Nové a končící projekty
17	Cesta k novému webu MZK
20	Den brněnských knihoven
22	Přípravy na čestné hostování na Frankfurtském knižním veletrhu 2026
26	Moravská zemská knihovna: Živý kulturní ekosystém
29	Vzdělávání v Moravské zemské knihovně v roce 2025: Cesta k partnerství a moderním kompetencím
31	Fakta a čísla
33	Základní činnost organizace v roce 2025
47	Publikační činnost
51	Vystoupení na konferencích a přednášková činnost
62	Členství v komisích
65	Vedené kvalifikační práce
67	Hospodářská činnost organizace v roce 2025
76	Plnění výkonových ukazatelů
86	Organizační schéma MZK

Milé čtenářky, Milí čtenáři,

v říjnu převzala Česká republika prostřednictvím Moravské zemské knihovny od Filipín štafetu hostování na Frankfurtském knižním veletrhu, a tím byl zahájen i rok české kultury v německo-jazyčných zemích. V jeho rámci se představí české téma s pomocí a podporou desítek partnerských institucí v nejrůznějších podobách – hudební, filmové, fotografické, divadelní, designové, literární... Začal tak také poslední rok, který zbývá na přípravu této velké události, kdy se čeští autoři a autorky představí mezinárodnímu publiku největšího světového knižního veletrhu ve stovce setkání na třech pódích v rámci akce, na kterou v průběhu pěti dnů zavítá přes čtvrt miliónu návštěvníků z celého světa.

A přestože příprava hostování a Českého roku poutala hodně sil naší knihovny, nebyla veškerá naše pozornost soustředěna pouze tímto směrem. Vývoj společnosti, především v souvislosti s postupným a zároveň rychlým zaváděním umělé inteligence, nečeká a odkládat naši reakci na tyto proměny by znamenalo nejenom zaostávat za společenskými potřebami, ale i připravovat Moravskou zemskou knihovnu v blízké budoucnosti o její centrální postavení jako kulturní, paměťové, vzdělávací a badatelské instituce. Řada procesů, jež s tím souvisí, byla v minulém roce teprve zahájena, ale část z nich už našla svoji přesvědčivou podobu.

Na využití nástrojů umělé inteligence při zpřístupňování digitalizovaného obsahu fondů se zaměřují vědecké projekty, které MZK řeší ať už v podobě grantů v systému Národní kulturní identity, či jako součást Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace. Díky nim se daří zavádět sofistikovanější vyhledávání a rozšiřovat jeho přesnost, tedy relevanci i rozsah potřebných materiálů. Dále pak tyto nástroje pomáhají při zkvalitnění samotného procesu digitalizace. Jejich možnosti se ukazují i při hledání podob digital humanities, jakým byl například projekt *digeocat: Výzkum reprezentací mezikulturních kontaktů v českých cestopisných textech ze Středomoří do roku 1918*, na němž knihovna spolupracovala s Univerzitou Palackého v Olomouci, s Università degli Studi di Udine, Universidad de Granada a Sveučilište u Zagrebu a který byl v roce 2025 úspěšně ukončen. V jiné formě se technologická inovativnost a preciznost MZK projevila přípravou nové podoby zpřístupnění katalogu Národní knihovny (28. 5. 2025) na základě nástrojů portálu Knihovny.cz, centrálního nástroje, který MZK pro potřeby českého knihovnictví vyvíjí a provozuje už desítku let. A ani ten by se neobešel bez aplikace systémů učící se umělé inteligence, stejně jako s nimi pracovali naši kolegové a kolegyně při řešení výzkumných úkolů v projektech *Orbis Pictus* (oživení knihy pro kulturní a kreativní odvětví), Smart digilinka (strojové učení pro digitalizaci tištěného dědictví), semANT (sémantický průzkumník textového kulturního dědictví), OmniOMR (rozpoznávání hudebního záznamu v digitálních knihovnách pomocí strojového učení)...

Dne 28. 6. 2025 jsme na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici převzali ocenění České národopisné společnosti za výstavu *Mezi kouzly, vírou a pověrou: Magie v textech moravského venkova 18. a 19. století*, již připravili kolegové a kolegyně z oddělení starých tisků a rukopisů. Podařilo se nám veřejnosti představit i několik unikátních výstav, které vznikaly v rámci vědeckých a výzkumných aktivit knihovny. Z nich například výstavu věnovanou českým kalendářům 19. a počátku 20. století *Českomoravská pokladnice* shlédli nejenom návštěvníci více než desítky instalací v České republice, ale i účastníci oslav 250 let založení bohemistických studií na univerzitě ve Vídni, na jejichž přípravě se MZK podílela. Tyto a další badatelské, prezentační a publikační aktivity MZK způsobily, že knihovna při pravidelném hodnocení jejího vědeckého výkonu získala stupeň A, a posunula se tedy do nejvyšší kategorie hodnocení.

V průběhu letních měsíců se nám podařil přechod na novou technologii výpůjčního systému RFID. Logisticky náročný proces jsme zvládli bez toho, že bychom byli nuceni jakkoliv omezit čtenářský komfort. A přesto jde teprve o začátek dalších změn, do nichž knihovna vstupuje. Přechod na větší míru automatizovaného výpůjčního procesu uvolní ruce kolegům a kolegyním z půjčoven, kteří se tak budou moci odborně více věnovat čtenářům či čtenářkám nejenom při práci s našimi fondy – ať už ve fyzické, či digitalizované podobě –, ale především se budou moci více zapojit do neformálního vzdělávání. Právě to se stává klíčovou kompetencí knihoven při rozvoji vzdělanostní a dovednostní úrovně kritického myšlení, zejména v kontextu nároků, které na nás bude klást zavádění umělé inteligence do společenské praxe, a etických otázek, jež jsou a budou s tímto spojeny.

Rok 2025 tak byl v Moravské zemské knihovně rokem, díky němuž se podařilo stabilizovat pozici Moravské zemské knihovny jako klíčové a významné instituce knihovnického, vzdělávacího a vědeckého systému v národním i mezinárodním kontextu a zahájit procesy, které ji i v budoucnu umožní tuto roli plnit. To by nebylo možné, kdyby se nedařilo upevňovat nejen důvěru společnosti v to, co MZK dělá a co svými aktivitami zajišťuje, ale i důvěru jejích zaměstnanců a zaměstnankyň ve smysl naší společné práce.

Váš Tomáš Kubíček

Rok 2025 v Moravské zemské knihovně

Klíčovým úkolem pro provoz MZK zůstávalo v knihovnické oblasti zajištění vysokého standardu služeb čtenářům, včetně vzdálených, a rozvoj centrálních služeb, včetně zapojení a využití nástrojů umělé inteligence. K těmto centrálním nástrojům patří především knihovny.cz a Česká digitální knihovna. Jednou z významných aktivit MZK byl přechod na mezinárodní systém RFID, který zahájil první část rozsáhlé proměny struktury a charakteru knihovnických služeb poskytovaných MZK.

Provoz knihovny v roce 2025

Klíčovými dokumenty, které ovlivňují činnost Moravské zemské knihovny v Brně (MZK), jsou **Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027** a **Koncepce Moravské zemské knihovny na léta 2021–2027**, které jsou průběžně upravovány dílčími dokumenty podle aktuálních knihovnických trendů, vývoje digitalizačních nástrojů a poptávky společnosti po typu a rozsahu knihovnických služeb. Klíčovým úkolem pro provoz MZK zůstávalo v knihovnické oblasti zajištění vysokého standardu služeb čtenářům, včetně vzdálených, a rozvoj centrálních služeb, včetně zapojení a využití nástrojů umělé inteligence. K těmto centrálním nástrojům patří především knihovny.cz a Česká digitální knihovna. Jednou z významných aktivit MZK byl přechod na mezinárodní systém RFID, který zahájil první část rozsáhlé proměny struktury a charakteru knihovnických služeb poskytovaných MZK. MZK se podílí na rozvoji centrálních nástrojů a standardů knihovnických služeb i na propojování knihoven, mj. se v září 2025 významně podílela na obsahové a organizační náplni celostátní konference knihoven Knihovny současnosti v Jihlavě.

Jako krajská knihovna MZK metodicky zajišťovala vedení knihoven v regionu a organizovala krajské knihovnické konference a setkání, včetně kampaně na podporu a rozvoj čtenářství Jižní Morava čte. V rámci krajské funkce knihovny pokračovala úspěšná realizace jak speciálních projektů vypsanych na podnět MZK vedením Jihomoravského kraje, tak zajištění metodického vedení realizace knihovnických funkcí v knihovnách kraje či prostřednictvím pověřených knihoven. S vedením kraje byly vyjednány finanční prostředky na výkon regionálních funkcí pro rok 2025 a došlo k jejich navýšení na 19,5 mil. korun. Rovněž se podařilo domluvit s vedením Jihomoravského kraje pokračování finanční podpory knihovnam v obcích do 3 000 obyvatel dotačním titulem Obecní knihovny. I v roce 2025 uspořádala Setkání knihoven jihomoravských paměťových institucí, letos s názvem **Schovat nebo ukázat? Vystavování děl na papíře** (proběhlo 4. června v MZK za účasti 40 zvaných zástupců různých paměťových institucí jihomoravského kraje). Akce se konala ve spolupráci s Muzeem Brněnska a Fakultou restaurování Univerzity Pardubice.

Jako vědecká instituce MZK úspěšně realizovala významné projekty vědy a výzkumu na národní i mezinárodní rovině ve spolupráci s předními českými i zahraničními knihovnickými a badatelskými institucemi. Zaměstnanci MZK se pravidelně účastní oborových konferencí v ČR i v zahraničí a přednášejí na domácích i zahraničních univerzitách. Ve spolupráci s vídeňskou univerzitou jsme 12. června 2025 ve Vídni uspořádali mezinárodní konferenci *History of Map Collecting: Vienna Central Europe and Beyond*, kde jsme zároveň prezentovali i výstavu **Passion for Maps**. Na francouzské ambasádě v Praze jsme 23. října 2025 zahájili česko-francouzskou virtuální výstavu **Do Paříže! / À Paris !** a francouzský velvyslanec Stéphane Crouzat pokřtil doprovodný katalog.

MZK spolupracovala na říjnových oslavách výročí 250 let bohemistiky na Univerzitě ve Vídni spolu s Katedrou slavistiky vídeňské univerzity a zaměstnanci MZK se podíleli nejenom na vědeckém programu, ale připravili i odbornou výstavu k neperiodickému tisku přelomu 19. a 20. století, která byla instalována na půdě univerzity.

MZK je současně pověřena Ministerstvem kultury ČR prezentací české literatury v zahraničí, k čemuž se v roce 2025 přidal náročný úkol přípravy českého hostování jako hlavní země na nejvýznamnějším knižním veletrhu na světě Frankfurter Buchmesse – jde o projekt schválený vládou a realizovaný ministerstvem kultury prostřednictvím MZK. MZK připravuje současně

projekt Českého roku kultury, v jehož rámci proběhne přibližně 100 akcí na veletrzích, v literárních domech, v českých centrech, kulturních institucích v německojazyčných zemích – výstavy, koncerty, divadelní představení.

V roce 2025 došlo k otevření další části Zahraničních knihoven v MZK, a to Frankofonní knihovny. Projekt byl realizován na základě dlouhodobé smlouvy o spolupráci s velvyslanectvím Francie a vstoupila do něj desítka frankofonních států. Slavnostní otevření proběhlo za účasti řady velvyslanců a kulturních atašé frankofonních států, kteří se současně zavázali k podpoře kulturního a prezentačního programu knihovny.

MZK zajišťuje kulturní, odborný a prezentační provoz Knihovny Milana Kundery, která se v roce 2025 stala významným prostředkem mezinárodní spolupráce a propojení české a evropské literatury a kultury. Dne 1. dubna 2023 byla slavnostně otevřena Knihovna Milana Kundery (KMK) na základě daru manželů Kunderových, obsahujícího autorské výtisky publikací Milana Kundery, archiv, odbornou literaturu a osobní knihovnu autora. Za rok 2025 knihovnu navštívilo 10 652 návštěvníků, proběhla dvě zasedání programové rady a bylo připraveno 12 kulturních akcí, 3 čtenářské kluby, 25 literárních lekcí pro studenty a byl spuštěn samoobslužný turistický program. V elektronickém katalogu jsou pro čtenáře přístupné všechny darované i od nakladatelů došlé autorské výtisky a většina archivního fondu Milana Kundery. Osobní knihovna, utříděná v roce 2024, začala být v roce 2025 katalogizována. Česká produkce je již kompletně přístupná v elektronickém katalogu. KMK se podílela na organizaci výstavy o české literatuře na Tchajwanu a mezinárodní konference o Milanu Kunderovi na Univerzitě v Padově. V říjnu zavítala do KMK druhá rezidentka – Pauline Ferrand – v rámci výměnného česko-francouzského rezidenčního pobytu a začátkem září bylo podepsáno memorandum o spolupráci na výměnném rezidenčním pobytu s tchajwanským ministerstvem kultury. V závěru roku v knihovně pobývala studentka z Univerzity v Padově v rámci programu Erasmus.

Setkání knihoven jihomoravských paměťových institucí letos neslo název Schovat nebo ukázat? Vystavování děl na papíře proběhlo 4. června 2025 v MZK za účasti 40 zvaných zástupců různých paměťových institucí jihomoravského kraje. Akce se konala ve spolupráci s Muzeem Brněnska a Fakultou restaurování Univerzity Pardubice.

V červenci 2025 se uskutečnil další ročník bohemistického semináře, tentokrát v Liberci ve spolupráci s Katedrou české literatury FF TUL, s Ústavem pro českou literaturu AV ČR a Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy. Přicestoval již tradičně vysoký počet účastníků z 20 zemí světa, kteří velmi pozitivně ocenili jak organizaci, tak obsahovou úroveň a celkový přínos semináře.

Jako jednička českého digitálního knihovnictví nemohla MZK chybět ani v letošním ročníku Týdne pro digitální Česko. Uspořádali jsme celkem čtyři vzdělávací akce. Novinkou byla Otevřená laboratoř chytrých technologií, s jejímž budováním jsme v knihovně v roce 2025 začali.

MZK se ve spolupráci s MUNI podílela na přípravě a realizaci třetího ročníku knižního festivalu Knihy v Brně a přispěla tak ke spolupráci s Masarykovou univerzitou a plnění vzájemné smlouvy o spolupráci. Akce se zúčastnilo 56 vystavovatelů a téměř 4 000 návštěvníků.

Autoři textu: **Mgr. Radka Chlupová, MBA**

Radka.Chlupova@mzk.cz

prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

Tomas.Kubicek@mzk.cz

Ing. Martin Krafl

Martin.Krafl@mzk.cz

Ing. Petr Žabička

Petr.Zabicka@mzk.cz

1.

2.

3.

1. Jana Franková a François-Pierre Goy zahajují online výstavu *Do Paříže! / À Paris!* na francouzské ambasádě v Praze. Foto: Jan Tichý.
2. Setkání s francouzskou spisovatelkou a ilustrátorkou Pauline Ferrand během její rezidence v Knihovně Milana Kundery. Foto: Pavel Němec.
3. Jak je to s Překlady a paratexty u Milana Kundery prezentoval japonský překladatel a vědec Kenichi Abe, laureát ceny Premia bohemica pro rok 2025. Foto: Pavel Němec.

Investiční akce 2025

Fotovoltaické elektrárny na objektu MZK a Depozitáře H1

V roce 2023 byla zpracována dokumentace k možné realizaci fotovoltaických elektráren na objektu MZK a Depozitáře H1. Na základě těchto podkladů Moravská zemská knihovna požádala v roce 2023 o dotaci z Ministerstva kultury ČR, které žádosti ke konci roku vyhovělo a schválilo přidělení dotace na realizaci obou fotovoltaických elektráren.

Plánovaná realizace 1. etapy fotovoltaických elektráren v roce 2024 byla pozastavena z důvodu rychlého získání stavebního povolení na 2. část fotovoltaické elektrárny ve druhé polovině roku. Obě plánované etapy se tímto sloučily do jedné akce a do konce roku 2024 byla upravena zadávací dokumentace pro výběr dodavatele.

V roce 2025 proběhla veřejná soutěž na dodavatele obou elektráren, kterou vyhrála firma SOLARBRYKA s.r.o. V letních měsících roku 2025 proběhla realizace na obou objektech a do konce listopadu 2025 byly vyřízeny všechny zkoušky, revize a kontroly potřebné pro schválení a připojení zařízení do distribuční sítě. Koncem listopadu schválil distributor připojení elektráren k distribuční síti a oba objekty již využívají vyrobenou elektrickou energii pro spotřebu Moravské zemské knihovny.

Současně s realizací fotovoltaických elektráren byly vybudovány v obou objektech i neveřejné nabíječky pro elektrovozy.

FVE na objektu Knihovny	výkon 99,9 kWp
FVE na objektu depozitáře H1	výkon 28,35 kWp
Celkové náklady akce byly	4,037 mil. Kč.

Modernizace osvětlení

V roce 2024 nám byla schválena dotace na modernizaci osvětlení v budově MZK. Akce zahrnuje výměnu svítidel ve studovnách a dále výměnu svítidel ve skladech a chodbách kancelářské části budovy. Svítidla budou LED a doplní tak trend úspory elektrické energie, který jsme nastartovali výměnou svítidel za LED v prostorách garáží a přípravou realizace fotovoltaických elektráren na budově knihovny a depozitáře.

V roce 2024 proběhla soutěž na výměnu svítidel ve studovnách, která ale byla zrušena pro úpravy rozsahu akce. Došlo též k doplnění zadávací dokumentace na další etapy výměny světél a realizace se tedy naplánovala na rok 2025.

V roce 2025 proběhla úprava projektové dokumentace a zadávací dokumentace na výměnu svítidel ve skladech a chodbách služební části knihovny a proběhla soutěž na dodavatele. S vítěznou firmou byla uzavřena smlouva o dílo a od ledna 2026 proběhne realizace výměny svítidel ve skladech, chodbách a schodištích služební části. Jedná se tedy o první etapu celé akce. Druhá etapa – výměna svítidel ve studovnách – je plánována na druhou polovinu roku 2026. Předpokládané náklady akce jsou 10 mil. Kč.

Autor textu: Ing. Roman Mátl
Roman.Matl@mzk.cz

1.

2.

1. Střecha Moravské zemské knihovny před instalací.
2. Nová fotovoltaická elektrárna o výkonu 99,9 kWp na střeše hlavní budovy.

Nové a končící projekty

Národní plán obnovy

V roce 2025 začala MZK řešit dva dvouleté projekty financované z Národního plánu obnovy. Později uspěla MZK s dalšími 4 projekty ve dvou výzvách vypsanych na rok 2025. Celkem tak v roce 2025 MZK dokončila řešení šesti vzájemně souvisejících projektů týkajících se rozvoje České digitální knihovny a systému Kramerius, obnovy IT vybavení a technického vybavení pro digitalizaci. Součástí projektů bylo i školení pracovníků v oblasti správy technologií. Nejvýznamnějším výstupem těchto projektů byl však bezesporu vznik nových volně dostupných aplikací. Nejnáročnějším počinem bylo vytvoření nové verze České digitální knihovny. Ta je postavena na open source systému Kramerius, který používá pro zpřístupnění svých digitalizovaných dokumentů několik desítek institucí v ČR a jeho historie sahá několik desítek let do minulosti. Přestože je systém Kramerius průběžně rozvíjen, nashromáždil se za roky vývoje velký technologický dluh, který bránil dalšímu rozvoji systému. Cílem projektů proto bylo aktualizovat všechny v Krameriu použité knihovny a nástroje na nejnovější verze a zároveň přispět k jeho větší robustnosti a škálovatelnosti tím, že se jeho jádro rozdělí na řadu menších, vzájemně komunikujících částí. To se podařilo nejen v případě jádra Krameria, které je nyní výrazně rychlejší, ale vzniklo i nové webové rozhraní pro uživatele, které je dobře připravené i pro budoucí rozvoj navazující na bouřlivý rozvoj AI technologií.

Dalšími významnými počiny bylo pořízení tří nástrojů, jež významně pomohou nejen MZK, ale i ostatním knihovnám. První aplikací je analytický a kontrolní nástroj (Anakon), který usnadňuje analýzy bibliografických dat knihoven a obsahu digitálních knihoven, ať už jsou cílem těchto analýz hledání chyb a nekonzistencí v datech, vědecký výzkum nebo analýzy spojené s dalším rozvojem knihovních aplikací. Dalším nástrojem je aplikace pro ořez skenů s využitím umělé inteligence. Tento nástroj je nasazen jednak v digitalizační lince NDK, kde zajišťuje vnitřní ořezy, zatímco ve spojení se systémem ProArc ho MZK bude využívat především pro ořezy vnější. V každém případě jde o nástroj, který automatizuje činnost, která doposud vyžadovala větší množství ruční práce, a jeho nasazení znamená, že skeny budou ořezávány převážně automaticky a činnost knihovníka bude v tomto kroku spíše kontrolní. Posledním nástrojem je pak aplikace pro AI katalogizaci, která je koncipována jako chytrý pomocník katalogizátora. Ta na základě snímků klíčových částí svazku (obálka, titulní list, obsah, tiráž apod.) sestaví bibliografický záznam, jenž předloží katalogizátorovi ke kontrole a upozorní, na která pole záznamu je potřeba se soustředit. Není to tedy aplikace, která by člověka plně nahradila, ale měla by mu významným způsobem pomoci.

Digeocat & lib.

V listopadu 2025 bylo ukončeno řešení projektu DIGEOCAT & Lib: Výzkum reprezentací mezikulturních kontaktů v českých cestopisných textech ze Středomoří do roku 1918 s využitím nástrojů digital humanities, financovaného z programu EU „Cooperation partnership in higher education Erasmus+“, jehož byla Moravská zemská knihovna technologickým partnerem. Projekt vedla Univerzita Palackého v Olomouci a dalšími partnery byly vedle MZK také Università degli Studi di Udine, Universidad de Granada a Sveučilište u Zagrebu.

Výstupem projektu je unikátní webová aplikace Digeocat & Lib, která propojuje digitální atlas – sestávající z tras vytvořených mapováním vyprávěných cest – s knihovnou cestopisných textů české provenience z oblasti Středomoří sepsaných v období od 15. století do roku 1918.

1.

1. Školení práce s virtuální realitou v projektu SMART – vzdelávanie v knižniciach bez hraníc.
Foto: Barbora Baránková Hytková.

Aplikace zpřístupňuje prostřednictvím moderních digitálních nástrojů staré a mnohdy již zcela zapomenuté cestopisné texty a umožňuje nové formy jejich studia. Jejím hlavním cílem je inovativním způsobem využít cestopisné texty ke zkoumání reprezentací mezikulturních kontaktů mezi českými cestovateli a středomořským prostředím ve sledovaném období. Aplikace v současnosti obsahuje reprezentativní korpus více než sto dvaceti cestopisných textů a předpokládá se její další rozšiřování.

Aplikace vyvinutá v rámci projektu je provozována v MZK na adrese digeocat.mzk.cz. Spolupráce s Univerzitou Palackého v Olomouci tímto nekončí, a to díky navazujícímu projektu UP Problémy přístupu ke kulturnímu dědictví v digitální době, který mimo jiné přispěje k dalšímu rozvoji aplikace Digeocat.

SMART – vzdělávání v knihovnách bez hranic

V roce 2025 se Moravská zemská knihovna zapojila jako český partner do přeshraničního projektu Interreg „Smart vzdelávanie v knižniciach bez hraníc“ (Interreg VI-A SK–CZ), jehož vedoucím partnerem je slovenské Centrum vedecko-technických informácií (CVTI SR). Klíčovým přínosem spolupráce byl v tomto roce transfer odborného know-how ze slovenské strany v oblasti robotiky, programování a 3D technologií, které Moravská zemská knihovna následně implementovala do vzdělávacího procesu pro knihovníky v ČR. Zároveň naše knihovna v projektu odborně zastřešila přípravu a lektorování modulů zaměřených na využití umělé inteligence a kritického myšlení. Prostřednictvím pilotních workshopů a intenzivních školení v Brně, Kuřimi či Zlíně tak Moravská zemská knihovna v roce 2025 významně přispěla k budování digitálních kompetencí knihovníků v Jihomoravském a Zlínském kraji, čímž podpořila jejich roli průvodců světem moderních technologií pro širokou veřejnost.

Erasmus+

V lednu 2025 se Moravská zemská knihovna stala členem konsorcia Sdružení knihoven ČR v rámci projektu Erasmus+, které má za cíl vysílat své zaměstnance na zahraniční výjezdy do dalších paměťových a jiných institucí. Výjezd se může uskutečnit jako job shadowing neboli stínování, účast na konferenci nebo kurzu. Přínosem je zejména podrobné poznání práce knihovníka nebo manažera pracujícího na shodné pozici, jakou zastává vyjíždějící zaměstnanec u nás. Dalším přínosem je rovněž získání nových informací či dovedností ve svém oboru. Vybrané evropské instituce by také mohly mít potenciál pro navázání budoucí spolupráce. V roce 2025 se uskutečnil jeden výjezd, s dalšími celkem 9 výjezdy se počítá v roce 2026.

Autor textu: Ing. Petr Žabička
Petr.Zabicka@mzk.cz

Cesta k novému webu MZK

V uplynulém roce se nám podařilo dokončit jeden z náročnějších projektů posledních let – kompletní redesign a spuštění nového webového portálu Moravské zemské knihovny.

Důvodů pro změnu bylo hned několik: obecná zastaralost původního webu, absence responzivní/mobilní verze, bezpečnostní riziko v podobě staré verze systému pro správu obsahu (Drupal), problematické vyhledávání, nepřehledná struktura a obsah zaměřený spíše na knihovníky než na čtenáře. Důležitým faktorem byl také požadavek na přístupnost v souladu s legislativou pro weby veřejné správy.

Práce na novém řešení byly započaty již před více než osmi lety. Nejprve jsme se snažili interně vytvořit novou strukturu obsahu, protože ta původní od roku 2011 neustále narůstala a stávala se čím dál méně přehlednou. Odpovědní kolegové absolvovali pod vedením externích odborníků různá setkání, školení a workshopy. Výstupem byly přehledy, tabulky a myšlenkové mapy. Dobrý začátek, zdálo se. Ale jen do doby, než do toho začaly vstupovat různé okolnosti včetně personálních změn. Se zmíněnými dosavadními výstupy se delší dobu nic nedělo. Poté, co jsme konečně vypsali první veřejnou zakázku, jsme ji zejména z důvodu příliš vágního zadání museli zrušit. Dohodli jsme se na tom, že nová verze musí být mnohem detailnější a rozhodli jsme se proto celou zakázku rozdělit na jednotlivé fáze: výzkum, analýza klíčových slov, grafický návrh a samotná tvorba webu. To jsme po prvních dvou fázích znovu přehodnotili a poslední dvě dílčí zakázky jsme spojili. Zakázka se kromě hlavního webu mzk.cz týkala i pěti dalších menších webů (knihovní intranet, jiznimoravacte.cz, duha.mzk.cz, veletrhy.mzk.cz a labs.mzk.cz), kde ale šlo hlavně o migraci obsahu. V této době jsme se také rozhodli, že budeme požadovat, aby byl nový web postaven na redakčním systému Drupal. Měli jsme s ním dobré zkušenosti, a proto jsme věděli, že nám umožní další rozvoj. Chtěli jsme také podpořit využívání open source řešení, stejně jako u našeho online katalogu.

Zakázku získala firma Abbrevia. Po podpisu smlouvy a úvodním setkání jsme se pustili do práce. Komunikace probíhala výhradně online – přes e-mail a Google Meet – a úkoly jsme sledovali v systému Caflou. Nejprve vznikly wireframy, design a struktura webu ve Figmě. Návrhy vycházejí z našeho původního jednotného vizuálního stylu, který jsme se rozhodli zachovat. V rámci pracovní skupiny, složené ze zástupců IT, PR a dalších oddělení, jsme poskytli zpětnou vazbu a došlo k dalšímu přepracování.

Po spuštění první verze webu následovalo testování. Zpětná vazba byla poskytována opět přes systém Caflou a nově také přes aplikaci Heurio, jež díky rozšíření pro prohlížeče umožňovala zadávat připomínky a požadavky na úpravy přímo v prohlížeči. Čím víc jsme se blížili k cíli, tím víc se ale objevovalo technických výzev – například otázka serverového řešení nebo reimplementace přihlašování a registrace. Tyto kroky vyžadovaly spolupráci s dalšími kolegy, což někdy způsobovalo časové prodlevy. Nový web jsme tak spustili v září 2025.

Mezi hlavní změny, které přináší, patří:

Lepší vyhledávání – Vyhledávací pole katalogu je nyní mnohem viditelnější, protože jde o nejpoužívanější funkci webu.

Informace o otevírací době – Hned v horní části webu jsme přidali zřetelné zobrazení aktuální otevírací doby knihovny.

Nová navigace – Hlavní menu prošlo zásadní změnou, aby bylo přehlednější.

Program akcí – Nový kalendář akcí je atraktivnější a umožňuje filtrovat akce podle data a typu.

The screenshot shows the homepage of the Moravská zemská knihovna (MZK). At the top, there is a navigation bar with the MZK logo, a status indicator 'Nyní otevřeno 8:30–22:00 Otevírací doba', a search bar with the text 'Hledat informace o knihovně', and links for 'EN' and 'Můj účet'. Below this is a dark purple banner with the text 'Vyhledávání v katalogu MZK' and a search input field with the placeholder 'Najít v katalogu'. A secondary navigation bar lists various services: 'Služby', 'Prostory knihovny', 'Aktuálně', 'Katalogy a zdroje', 'Odborné činnosti', 'O knihovně', 'Pro knihovny', and 'Pro školy'. The main content area features a large banner with a woman's portrait and the text 'Do Paříže! Středoevropští hudebníci u pařížských nakladatelů ON-LINE VÝSTAVA' and 'RADKA VERNEROVÁ 18. 3.–9. 5. 2026'. Below the banner is a section titled 'Nejčastěji potřebujete' with five buttons: 'Poprvé v knihovně', 'Otevírací doba', 'Knihovna Milana Kundery', 'Digitální knihovna', and 'Online zdroje (databáze)'. To the left, there is a section 'Akce v knihovně' with a 'WEBINÁŘ #2' announcement. To the right, there is a section 'Aktuality' with two news items dated 16. 3. and 13. 3., both mentioning 'Tiskové zprávy'.

1.

The screenshot shows the 'Novinky ve fondu' (New in the collection) section of the MZK website. At the top, there is a button 'Přejít do online katalogu →'. Below this is a horizontal carousel of book covers. The covers include: 'Zaslepená společnost' by Václav Bělohradský, 'KAZUISTIKY V ONKOLOGII' by MARTINA ZIMOVJANOVÁ A KOLEKTIV, 'LŽI, KTERÉ SVAZUJÍ' by KWAME ANTHONY APPIAH, 'TECHNOLOGICKÁ REPUBLIKA' by ALEXANDER C. KARP and NICHOLAS W. ZAMSKA, and 'Zákon o zbraních a střelivu' by Jan Dvořák / David Hejč. The carousel has navigation arrows on the left and right sides.

2.

Licencované elektronické zdroje – Struktura této sekce je nyní uživatelsky přívětivější.

Nové řešení domovské stránky a propagace knih – Nejen na titulní stránce je nově prostor pro vybrané knižní tituly.

První měsíce provozu ukázaly, že mise byla úspěšná. Návštěvníci si na nový web rychle zvykli a zaznamenali jsme téměř výhradně jen pozitivní zpětnou vazbu. Prostoru pro další rozvoj je ale pochopitelně vždy dostatek.

Autor textu: **Mgr. Michal Škop**
Michal.Skop@mzk.cz

Den brněnských knihoven a 4FF

Koncem května 2025 se MZK spolupodílela na organizaci 3. ročníku outdoorové akce s názvem **Den brněnských knihoven**. V královopolských sadech Národního odboje se jej zúčastnilo 26 knihoven. Nováčkem mezi nimi byla i první mimobrněnská knihovna, z Ostopovic. V první části programu DBK 2025 jsme svou pozornost obrátili opět ke studentům středních škol, sešlo se jich více než 300. Od 13 hodin pak na návštěvníky parku čekal bohatý a pestrý program. Na připraveném pódiu se představil Pavel Tomeš s literárním stand-upem, divadlo pro děti (Prkno), Slam poetry, u nás v parku u Šelepky v podání Bena (Benjamín Juráň), pana Tadeáše (Tadeáš Múdry) a Bedňa. Petr Hanel se představil se svým románovým debutem *O hvězdách víš hovno*. Nevšedním zážitkem bylo i vystoupení taneční skupiny A PROČ NE... s handicapovanými umělci. Novinkou letošního ročníku byla přednáška FakeScape o kritickém myšlení a mediální gramotnosti. Ani na třetím ročníku pak na závěr nechyběla muzika, tentokrát v podání rockové kapely Kontrolla. V roce 2025 probíhal atraktivní program poprvé nejen na centrálním pódiu, ale také v prostorách kolem. Malým i velkým návštěvníkům zde byly k dispozici stánky a stany s deskovkami, čtecí a hrací koutek, makerspace, fotokoutek či stánek Týdne mediálního vzdělávání.

Poprvé jsme na této akci navázali spoluprací s neziskovou organizací Moudrá Síť, jejímž posláním je pomocí technologií přispívat ke zlepšení mezigeneračního spojení, a také s organizací Nevypust' duši, která žákům a žákyním přináší základy duševní hygieny a ukazuje jim, jak se starat o svou psychiku stejně přirozeně jako o fyzické zdraví.

4FF

Filmový minifestival 4FF – Four Foreign Films – během čtyř dnů představil bohatý kulturní program: workshop Kakao a výroba čokolády, koncert brněnské kapely Zabásnění, která zhudebňuje německojazyčnou poezii známých básníků, koncert komorní hudby 18. století navazující na unikátní on-line výstavu s názvem Do Paříže, filmový kvíz a filmy pod širým nebem ve čtyřech světových jazycích. Více než tři stovky diváků zhlédly salvadorský dokument Nejmenší ze všech míst, německé drama Soul Kitchen, francouzskou komedii Sophie's Misfortunes a na závěr celého festivalu pak za účasti nového chargé d'affaires v ČR Davida Wisnera pak nekonvenční americkou rodinnou komedii Malá Miss Sunshine.

Partnery nám bylo kino ART, které zapůjčilo techniku, a Muzeum Brněnska, vila Löw-Beer, na jejíž zahradě se promítání uskutečnilo.

Autorka textu: **PhDr. Anna Mrázová**
Anna.Mrazova@mzk.cz

2.

1. Zahájení Dne brněnských knihoven dne 27. května 2025. Foto: Pavel Němec.
2. Koncert skupiny Zabásnění na zahradě vily Löw-Beer. Foto: Pavel Němec.

Přípravy na čestné hostování na Frankfurtském knižním veletrhu 2026

V roce 2025 se naplno rozběhly přípravy čestného hostování České republiky na Frankfurtském knižním veletrhu 2026. Moravská zemská knihovna v Brně, kterou Ministerstvo kultury ČR pověřilo přípravou v roce 2023 v rámci projektu Czechia 2026, zajišťovala programovou, produkční a komunikační přípravu hostování i související prezentaci české literatury v zahraničí, zejména v německojazyčném prostoru.

Frankfurt 2025 a převzetí štafety k čestnému hostování

Česká republika se v roce 2025 prezentovala na Frankfurtském knižním veletrhu národním stánkem CZECHIA o rozloze 160 m². Stánek představil produkci 24 domácích nakladatelství a sloužil jako zázemí pro odborná setkání a jednání napříč knižním průmyslem. V programu vystoupili autoři a autorky s německými nebo anglickými překlady svých knih, mimo jiné Michal Ajvaz, Bianca Bellová, Ondřej Buddeus, Viktorie Hanišová, Martin Vopěnka, Petr Hruška a ilustrátor Jindřich Janíček. Ondřej Buddeus a Jindřich Janíček byli nominováni na Německou cenu za literaturu pro mládež 2025 s knihou *Kolo: Dopravní prostředek budoucnosti* v německém překladu Leny Dorn. Česká republika byla zároveň zastoupena v programech veletržních platforem Comics Business Centre a Games Business Centre.

Součástí české účasti ve Frankfurtu bylo první představení čestného hostování v roce 2026 zahraničním médiím. Představeny byly základní prvky komunikace projektu – hlavní motto, vizuální identita a videospot – i přehled nejbližších akcí v rámci Roku české kultury, který na veletržní období naváže.

Na závěr 77. ročníku Frankfurtského knižního veletrhu proběhlo slavnostní předání tzv. Gast-Rolle. Česká republika zde oficiálně převzala roli čestného hosta pro rok 2026 z rukou Filipín, které byly čestným hostem pro rok 2025. Ve skleněné roli byl uložen úryvek z knihy Bohumila Hrabala *Příliš hlučná samota*. Ceremonie se uskutečnila v neděli 19. října 2025 a jejím hostem byl básník Petr Hruška, který vystoupil v rozhovoru s filipínským básníkem Royem Rene S. Cagalinganem, během něhož mimo jiné představil svou sbírku *Spatřil jsem svou tvář* v anglickém překladu Joshuy Mensche. Součástí ceremonie bylo také hudební vystoupení české zpěvačky a hudebnice žijící v Berlíně Anny Vavřkové.

Zahraniční prezentace a literární rezidence

Vedle Frankfurtu byla česká literatura v průběhu roku 2025 prezentována také na dalších mezinárodních knižních veletrzích v Londýně, Bologni, Lipsku a ve Vídni (celkem tedy na pěti veletrzích včetně Frankfurtu). Na těchto akcích se představilo celkem 23 autorů a autorek (Londýn 1, Bologna 3, Lipsko 10, Frankfurt 7, Vídeň 2). V Bologni získala Martina Trchová v rámci Bologna Ragazzi Awards zvláštní uznání za knihu *Babi* v kategorii Komiks pro začínající čtenářky a čtenáře.

Vedle účasti na veletrzích probíhala podpora literárních akcí, zejména v německojazyčných zemích. V rámci projektu Czechia 2026 bylo v roce 2025 podpořeno 27 projektů, uskutečnilo se 39 akcí pro veřejnost a podpořeno bylo 46 osob pro prezentaci jejich děl v zahraničí. České literární centrum v rámci vlastní dramaturgie podpořilo 17 projektů a 21 akcí pro veřejnost v zahraničí; celkem do zahraničí vyjelo 48 autorek, autorů, překladatelek a překladatelů.

Samostatnou oblast představovala podpora výjezdů zástupců českých nakladatelství a literárních agentur na mezinárodní odborné akce zaměřené na prodej práv a navazování spolupráce.

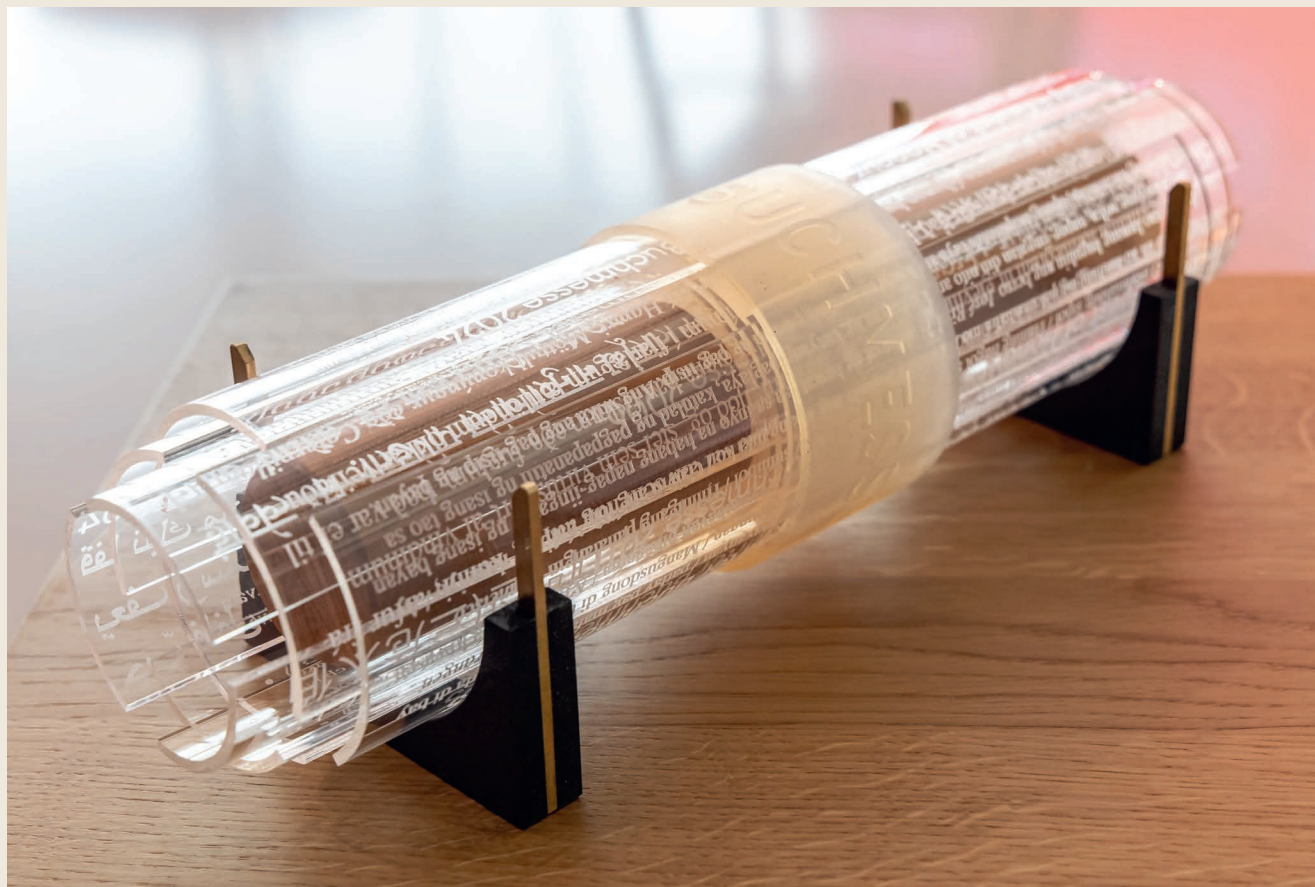

1.

2.

1. Slavnostní předání GastRole z rukou Filipín, čestného hosta Frankfurtského knižního veletrhu v roce 2025. Foto: Pavel Němec.
2. Přípravami hostování byla pověřena Moravská zemská knihovna. Foto: Pavel Němec.

1.

1. Ve skleněné roli byl uložen úryvek z knihy Bohumila Hrabala Příliš hlučná samota. Foto: Pavel Němec.

V roce 2025 šlo o 41 cest na pět mezinárodních akcí: Mezinárodní festival komiksu v Angoulême (5 nakladatelství), Lipský knižní veletrh (7 nakladatelství), setkání s britskými nakladateli v Londýně ve spolupráci s Českým centrem Londýn (8 nakladatelství a 3 agentury), Mezinárodní knižní veletrh Liber v Madridu (9 nakladatelství a agentur) a Frankfurtský knižní veletrh (9 nakladatelství a 3 agentury). Na veletrh Svět knihy Praha bylo současně pozváno 6 frankofonních nakladatelství a 12 nakladatelství z Německa, Španělska, Portugalska a Velké Británie.

V oblasti rezidenčních pobytů byly v roce 2025 realizovány tvůrčí rezidence v Mikulově a v Berlíně. V Mikulově pobývali Magdalena Rutová, Miloš Doležal, Petr Stančík, Dora Kaprálová, Petr Borkovec a Emma Kausc (6 rezidencí). V Berlíně absolvovali rezidenci Marie Iljašenko, Pavel Kolmačka, Irena Dousková a Markéta Pilátová (4 rezidence).

Podpora překladů české literatury

S blížícím se čestným hostováním České republiky na Frankfurtském knižním veletrhu 2026 roste podpora překladů české literatury do zahraničí, zejména do němčiny. V roce 2025 Ministerstvo kultury ČR podpořilo 279 překladových projektů v celkové výši 39 507 500 Kč. Nejvíce projektů směřovalo do Německa, Polska a Itálie. Projekty z Německa, Rakouska a Švýcarska získaly souhrnně přes 12 milionů Kč (bez započtení ukázek šlo o 52 knižních projektů a 53 titulů).

Plány pro rok 2026

V roce 2026 se přípravy zaměří na finální výběr autorek a autorů, kteří se zapojí do programu čestného hostování na Frankfurtském knižním veletrhu, a na kompletní programové, produkční i komunikační zajištění české prezentace. Pokračovat budou doprovodné akce v Německu, Rakousku a Švýcarsku, jejichž cílem bude dále posilovat povědomí o české literatuře a kultuře v zahraničí.

Autorka textu: **Mgr. Karolína Tomečková**
Karolina.Tomeckova@mzk.cz

Moravská zemská knihovna: Živý kulturní ekosystém

Moravská zemská knihovna není jen místem pro knihy – je to prostor, kde se propojují informace, kultura, vzdělávání a komunita. Každý rok sem přicházejí lidé všech generací, profesí a zájmů, aby se zapojili do pestrého programu kulturních akcí.

V roce 2025 knihovna hostila na tři sta kulturních setkání, která přilákala přes 58 000 návštěvníků. Program zahrnoval autorská a scénická čtení, přednášky, besedy, filmové projekce, koncerty, workshopy, performance, vernisáže a tematické knižní kluby.

Poprvé se zde uskutečnilo i baletní vystoupení. Taneční mistryně Jana Kosíková okouzila diváky svým půvabným přednesem, jenž pohládl po duši nejednoho návštěvníka. Vystoupení bylo součástí výstavního cyklu *Oči Brna*, který představuje významné osobnosti města Brna spojené svým životem a dílem s jihomoravskou metropolí. Mezi představenými osobnostmi byli také cestovatel a dobrodruh Rudolf Švaříček, varhaník Josef Černocký a básník Ivan Blatný. Návštěvníci mohli obdivovat modlitební předměty bhútánského národa, obřadní masky z Nové Guineje, dosud nepublikované materiály Josefa Černockého či osobní korespondenci Ivana Blatného.

V Galerii MZK proběhly tři významné výstavy. *V záhybech duše* představila tvorbu surrealistického výtvarníka a grafika Jiřího Havlíčka (1946–2023). Díla brněnského umělce a teoretika odkazovala na imaginativní svět autorovy duše, ovlivněný symboly mysticko-mytologickými, orientálními a sci-fi. Výstava *Oženil jsem se s češtinou* přiblížila českému publiku tvorbu německojazyčného básníka a překladatele Reinera Kunzeho, v kooperaci s Nadací Reinera a Elisabeth Kunzeových. Závěr roku patřil projektu *Malé, naprosto tiché změny*, který kombinoval výstavu, intervence, performance a debaty. Studenti Fakulty výtvarných umění VUT zkoumali roli kulturní instituce ve 21. století.

Knihovna rovněž navázala nová partnerství a hostila festival latinskoamerických kultur *Iberica*, cestovatelský festival *GO Kamera* a přehlídku zahraničních filmů ve vile Löw-Beer. Spolu s Velvyslanectvím Salvadorské republiky a Centrem jazykového vzdělávání MU představila výstavu *Kakao: Dar bohů*, jež odhalila význam kakaa v mezoamerických kulturách. Na půdě Francouzského velvyslanectví byla slavnostně otevřena online výstava *Do Paříže! Středoevropští hudebníci u pařížských nakladatelů*.

Díky bohatému a různorodému programu je Moravská zemská knihovna skutečně živým kulturním ekosystémem, který spojuje minulost s přítomností a inspiruje návštěvníky všech generací.

Autorka textu: **Bc. Jitka Matušková**

Jitka.Matuskova@mzk.cz

1.

2.

3.

1. Taneční vystoupení plné radosti a křehkosti přímo ve foyer knihovny. Na dosah ruky s diváky. Tak primabalerína Jana Kosíková zahájila doprovodnou akci k výstavě o její mimořádné umělecké kariéře. Foto: Pavel Němec.
2. Komponovaný večer v rámci festivalu Ibérica: Výlet do Španěl propojuje mluvené slovo, hudbu a tanec. Herec Tomáš Hanák se spolu s tanečnicí Verónickou Roa a kytaristou Petrem Vítem vydal po stopách Karla Čapka do slunného Španělska. Foto: Pavel Němec.
3. Matyáš Finger jako Slon v porcelánu během performativní části výstavy Malé, naprosto tiché změny, kterou připravili studenti FaVU. Foto: Pavel Němec.

1.

Vzdělávání v Moravské zemské knihovně v roce 2025: Cesta k partnerství a moderním kompetencím

Rok 2025 se v Moravské zemské knihovně (MZK) nesl ve znamení intenzivního rozvoje vzdělávacích aktivit, jejichž cílem bylo vytvořit ucelenou a vysoce pestrout nabídku pro studenty středních a vyšších odborných škol. Knihovna v tomto období potvrdila svou transformaci z tradičního úložiště informací na dynamické centrum neformálního vzdělávání, které aktivně reaguje na společenské výzvy a technologický pokrok. Tato snaha se promítla i do celkových statistik: v roce 2025 MZK uspořádala celkem 121 vzdělávacích akcí a 96 exkurzí, kterých se dohromady zúčastnilo 3 931 osob.

Základním pilířem naší nabídky se stalo informační vzdělávání, které studenty připravuje na nároky vysokoškolského studia i profesního života. Prostřednictvím odborných školení, jako jsou lekce „Základy vyhledávání odborné literatury“ či specializované semináře o citování a práci s patenty, jsme studentům SŠ a VOŠ z Brna i širokého okolí (např. Tišnov, Mikulov či Strážnice) zprostředkovali klíčové dovednosti pro práci s informacemi. Zvláštní pozornost byla věnována podpoře talentovaných studentů v rámci psaní Středoškolské odborné činnosti (SOČ), pro které jsme připravili cílenou informační lekci, jíž se v září zúčastnilo 68 zájemců.

Významnou inovací v roce 2025 bylo začlenění témat moderních technologií přímo do výukových modulů. Reagovali jsme na masivní nástup umělé inteligence (AI) do vzdělávacího procesu sérií přednášek a workshopů (např. „AI jako pomocník i výzva“), které se zaměřovaly nejen na technickou stránku věci, ale i na otázky etiky a autorství. Vedle toho jsme pokračovali v rozvoji digitální gramotnosti a kybernetické bezpečnosti prostřednictvím programů jako „Bezpečně online“ nebo interaktivní hry „Bingo s Ámosem“, jež hravou formou představuje možnosti portálu Knihovny.cz.

Specifickou roli v naší vzdělávací koncepci hrají Zahraniční knihovny MZK. Jejich workshopy (např. v Anglické, Německé či Španělské knihovně) akcentují mezipředmětovost, kdy se výuka cizího jazyka přirozeně propojuje s historií, literaturou a hlubším porozuměním odlišným kulturám. Příkladem mohou být úspěšné programy k výstavě Kakao: dar bohů pro gymnázia, kterých se zúčastnilo přes 100 studentů, či literární dílny reflektující česko-německé vztahy.

Edukace v KMK podtrhuje naši vizi, že čtení a studium nejsou pasivním přijímáním informací, ale aktivním procesem zkoumání vlastních myšlenek a postojů. Moravská zemská knihovna se tak v roce 2025 plně etablovala jako moderní partner ve vzdělávání – místo, kde se skrze dialog, sdílení příběhů a reflexi složitosti světa rozvíjí vzdělávání, jež dává skutečný smysl.

Vrcholem našich snah o provázání formálního a neformálního vzdělávání se v září 2025 stal nultý ročník setkání Kulatý stůl: Knihovna jako partner pedagoga. Akce otevřela prostor pro dialog mezi knihovnou a vzdělavateli s cílem nastavit spolupráci tak, aby byla co nejotevřenější a flexibilně reagovala na reálné potřeby škol. Diskuze se soustředila na hledání cest, jak může MZK pomoci naplňovat průřezová témata a rozvíjet kompetence studentů v souvislosti s chystanými revizemi RVP.

Pedagogové během Kulatého stolu identifikovali nejen vize budoucí spolupráce, ale i bariéry, které školám brání v častějších návštěvách instituce. Velmi cenné podněty přinesla focus group, z níž vzešly návrhy na budoucí semináře pro učitele, vytvoření prostoru pro studentské projekty a konference či podporu rétorických dovedností. Součástí programu byl také ukázkový workshop Interpretační dovednosti čtenáře 21. století v Knihovně Milana Kundery (KMK). Zde si přítomní vyzkoušeli práci s textem obohacenou o zážitkové prvky biblioterapie a nenásilné komunikace, což je směr, kterým chce MZK dlouhodobě kultivovat kritické myšlení a empatii mladé generace.

Registrace / Registration

Informace / Information

informace

Fakta a čísla

V roce 2025 došlo k transformaci výpůjčních služeb. Byl zaveden systém RFID a proběhla změna v organizaci základních služeb pro čtenáře. Příprava, úpravy prostor, vybudování nového Informační pultu, polepení fondu volných výběrů (105 000 jednotek) etiketami RFID, které proběhlo o prázdninách, a všech připravovaných výpůjček (přes 50 000 jednotek) umožnilo od září 2025 zahájit samoobslužné půjčování a vracení výpůjček a přesunutí základních informací, registrací a ostatních služeb k nově vybudovanému Informační pultu ve foyer knihovny.

str. 31–87

Základní činnost organizace v roce 2025

SLUŽBY UŽIVATELŮM

V roce 2025 došlo k transformaci výpůjčních služeb. Byl zaveden systém RFID a proběhla změna v organizaci základních služeb pro čtenáře. Příprava, úpravy prostor, vybudování nového Informačního pultu, polepení fondu volných výběrů (**105 000** jednotek) etiketami RFID, které proběhlo o prázdninách, a všech připravovaných výpůjček (přes **50 000** jednotek) umožnilo od září 2025 zahájit samoobslužné půjčování a vracení výpůjček a přesunutí základních informací, registrací a ostatních služeb k nově vybudovanému Informační pultu ve foyer knihovny. Přesunutí Informačního bodu blíže ke vchodu umožňuje pomoci čtenářům a reagovat na jejich dotazy profesionálně, hned při vstupu do budovy. Počet nově registrovaných stále mírně klesá, co koresponduje s trendem v ostatních knihovnách. Přes samoobslužná zařízení bylo provedeno **40 820** úkonů (**23 420** půjčených jednotek a **13 400** vrácených jednotek). V roce 2025 bylo nově registrovaných **6 569** a celkově si registraci obnovilo **16 526** uživatelů. Návštěvnost **277 860** návštěvníků však ukazuje na značnou využívanost našich studijních míst (**786**), které se ve zkouškovém období jeví jako nedostačující. Knihovna je otevřený prostor, bez nutnosti registrace, pokud návštěvníci nepotřebují od knihovny výpůjční, rešeršní a digitální služby, mají vstup volný. Veřejné prostory knihovny jsou komunitním centrem nejen studentů, ale i různých zájmových skupin – šachistů, esperantistů, a ostatní veřejnosti. Jsou vzdělávacím centrem knihovníků i veřejnosti, školícím centrem. Ale slouží i těm, kteří hledají tiché a klidné prostory pro studium, nebo prostory pro větší akce např. festival Knihy v Brně.

V září 2025 byl spuštěn nový web knihovny www.mzk.cz, který mj. návštěvníkům přinesl možnost pohodlného procházení i na mobilních zařízeních, přehlednější domovskou stránku a zlepšil viditelnost kulturního a vzdělávacího programu.

V roce 2025 se potvrdilo, že mezi nejoblíbenější elektronické zdroje patří ty, které nabízejí obsah v českém jazyce. Mezi ně patří především Pressreader, Anopress a Bookport. U všech zmíněných zdrojů jsme i tento rok zaznamenali nárůst využívanosti. Pro čtenáře jsme nově zpřístupnili také e-knihy a audioknihy od Palmknih.

V roce 2025 jsme zodpověděli celkem **3 069** dotazů a konzultací a pro čtenáře jsme zpracovali **37** rešerší.

Oddělením meziknihovních služeb bylo celkem zpracováno **5 437** požadavků, z toho **4 620** kladně vyřízeno. Z jiných knihoven ČR i ze zahraničí bylo zpracováno **2 845** a kladně vyřízeno **2 508** požadavků. Je evidováno **563** čtenářských účtů knihoven ČR, z toho **312** jich bylo v roce 2025 aktivních. Nejčastěji si od nás v roce 2025 půjčovala Knihovna Karla Dvořáčka Vyškov. Skladba žádajících knihoven se i nadále rozšiřuje o knihovny z malých obcí nejen z našeho regionu.

Bylo zpracováno **2 592** a kladně vyřízeno **2 112** požadavků čtenářů MZK na dokumenty z fondů jiných knihoven v ČR i ze zahraničí. Z toho bylo **159** požadavků vráceno zpět čtenářům. Jednalo se o tituly dostupné ve fondu MZK.

V roce 2025 došlo ke změně metodických pokynů. Nově se prolongace do počtu výpůjček neuvádí, a tím pádem se snížila čísla požadavků ve statistice. Samostatně evidujeme počet prolongací **2 726**.

Ve spolupráci s odborem AKV bylo zpracováno **40** podnětů k nákupu české produkce (knihy, které nejsou ve fondu MZK a které naši čtenáři požadují formou MVS z jiných knihoven).

Ve spolupráci s odbory EO, OD a ST bylo službou eBooks on Demand v roce 2025 zpracováno **50** objednávek. Z toho **42** bylo kladně vyřízeno a **8** bylo zamítnuto z důvodů autorských práv (**4**), uspokojení uživatele variantami již volně dostupnými ke stažení (**4**). Zájem byl zejména o hudebniny a šachovou literaturu.

MMVS – vykazují stejná čísla, přibývá objednávek na náročně zjistitelné dokumenty.

MVS – mírný pokles ovlivňuje především dostupnost literatury v DNNT a v předplacených databázích. Více času se věnuje bibliograficko-lokační činnosti, dohledávání citací a domlouvání kontaktů přímo pro konkrétní čtenáře jako nadstandardní služby.

MZK se i v roce 2025 věnovala jakožto PATLIB centrum aktivitám spojených s problematikou ochrany průmyslového vlastnictví. Martina Machátová se účastnila online vzdělávacích akcí a pravidelných schůzek organizovaných Evropským patentovým úřadem. V roce 2025 zorganizovala MZK pro veřejnost čtyři školení z oblasti ochrany průmyslových práv, z nichž jedno proběhlo v online formě. Dva z těchto čtyř workshopů vedla Mgr. Hana Churáčková, Ph.D., z Úřadu průmyslového vlastnictví ČR. Kromě teoretických poznatků získalo **47** účastníků přehled o možnostech vyhledávání v některých českých a zahraničních databázích z oblasti ochrany průmyslových práv, zájem byl především o databáze patentů.

Výpůjční odbor a Zahraniční knihovny uskutečnily **105 828** absenčních výpůjček, prezenčně se celkem půjčilo **81 732** dokumentů. Studovna novin a časopisů půjčila **15 400** dokumentů a pro větší ochranu dokumentů půjčuje ve svých prostorách všechny dokumenty z období roku 1801–1918. Knihovna Milana Kundery připravila pro badatele **302** dokumentů z archivu MZK a KMK. Studovnu rukopisů a starých tisků navštívilo **179** badatelů a prezenčně jim bylo ke studiu připraveno **1084** svazků z historického fondu MZK. V Digitální knihovně MZK bylo zobrazeno **12 587 953** digitálních dokumentů.

Zahraniční knihovny vedle doplňování a aktualizace fondu v roce 2025 pořádaly autorské čtení a přednášky k literatuře a kultuře. Během celého roku se v rámci filmových pondělků pravidelně promítají filmy v anglickém jazyce a probíhají knižní kluby Book club, Club da lectura a Buchclub. Rozšířila se nabídka vzdělávacích aktivit, která mimo známých exkurzí a španělských workshopů organizuje i workshop Německo – dlouhá cesta k demokracii. Dále také pokračuje a těší se velké oblibě jazykový workshop Jaké chyby dělají Češi v němčině. V září proběhl první ročník filmového festivalu s doprovodným programem 4 FF, jenž měl oslavit všechny jazyky a kultury v Zahraničních knihovnách a také poděkovat partnerům, kteří Zahraniční knihovny podporují.

VZDĚLÁVÁNÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLY, VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY A VEŘEJNOST

V roce 2025 vzdělávací tým MZK pokračoval v systematickém rozvoji vzdělávacích aktivit určených studentům středních škol, vyšších odborných škol i široké veřejnosti. Jako významná kulturní a vzdělávací instituce dlouhodobě usilujeme o podporu celoživotního učení, rozvoj informační gramotnosti a posilování schopnosti orientovat se v současném informačním a digitálním prostředí. Nabízené programy reagují na aktuální společenská témata a potřeby různých cílových skupin a jsou poskytovány bezplatně. V roce 2025 bylo uskutečněno celkem 96 vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnilo 2 255 účastníků, a 131 exkurzí, které navštívilo 2 277 osob.

Vzdělávací programy pro střední školy a vyšší odborné školy jsou zaměřeny především na rozvoj informační gramotnosti, kritického myšlení a dovedností nezbytných pro studium i budoucí profesní uplatnění. Studenti se seznamují s efektivním vyhledáváním informací v knihovních katalozích a odborných databázích, s prací s digitálními zdroji a se zásadami správného citování. Součástí výuky jsou rovněž témata spojená s bezpečným chováním v online prostředí, ověřováním informací, dezinformacemi či etickými aspekty využívání digitálních technologií a nástrojů AI. Kromě informačního vzdělávání nabízíme také literární lekce v KMK, workshopy Zahraničních knihoven a exkurze formou komentovaných prohlídek i interaktivní šifrovací hry, které studentům přibližují fungování knihovny, její fondy a služby i širší kulturní a společenský kontext. V rámci propojování formálního a neformálního vzdělávání jsme zorganizovali Kulatý stůl pro středoškolské pedagogy, kterého se zúčastnilo 7 účastníků, s cílem seznámit pedagogy

se současnou nabídkou vzdělávacích programů a s možnostmi jejich přizpůsobení potřebám pedagogů. Tato akce byla oboustranně velmi přínosná, proto budeme v organizování těchto setkání pokračovat i v roce 2026.

Součástí vzdělávací činnosti Moravské zemské knihovny jsou rovněž vzdělávací akce pro širokou veřejnost, které posilují roli knihovny jako otevřeného komunitního a vzdělávacího centra. Přednášky, diskuse, workshopy a tematické cykly se věnují oblasti literatury, historie, společenských věd, informační a digitální gramotnosti i aktuálním společenským otázkám. Vzdělávací aktivity Moravské zemské knihovny tak v souhrnu přispívají k rozvoji klíčových kompetencí, podporují celoživotní učení a posilují roli knihovny jako důležitého centra vzdělávání, kultury a občanského dialogu.

První zářijový víkend se MZK na brněnském výstavišti zúčastnila tradičního Festivalu vědy a techniky. Jeho návštěvníci si poprvé mohli vyzkoušet prototyp herní knihovnické konzole, kterou MZK připravila a vyrobila ve spolupráci s Ateliérem herních médií Fakulty výtvarných umění VUT.

SPRÁVA, ZPRACOVÁNÍ A ZPŘÍSTUPNĚNÍ FONDŮ

Do knihovních fondů MZK jsou dokumenty pravidelně doplňovány povinným výtiskem, nákupem, dary a vnitrostátní i mezinárodní výměnou.

Akvizice (v rámci doplňování fondu neperiodických publikací) se na základě zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, zaměřovala na získávání a zpracování povinného výtisku, sledovala úplnost jeho dodávání a urgovala nedodané tituly. V roce 2025 bylo nakladatelům rozesláno celkem **1 027** upomínek za nedodání povinného výtisku (e-mailem, telefonicky, písemně; z toho bylo **786** prvních urgencí, **239** druhých urgencí po nesplnění první výzvy a **3** doporučené dopisy), přičemž ani v jednom případě nedošlo k postoupení upomínky právnímu řízení. Na zpracování (sdílené katalogizaci) celorepublikového povinného výtisku MZK dlouhodobě spolupracuje s Národní knihovnou ČR v Praze a Vědeckou knihovnou v Olomouci.

S ohledem na akviziční politiku knihovny byla velká pozornost věnována nákupu domácí knižní produkce, což knihovně dlouhodobě umožňuje nabízet čtenářům absenční výpůjčky, či nákup nadstavbové zahraniční literatury. Pravidelně se vyhodnocovaly knižní novinky, tipy na nákup i nabídky vydavatelů, dodavatelů, knihoven nebo dárců, a byla rovněž sledována půjčovanost titulů. Doplňování běžného knihovního fondu bylo financováno z prostředků MK ČR. Vybrané tituly se nakupovaly přímo u vydavatelů či vybraných dodavatelů, do běžného fondu byla pořízena literatura za **1 806 094** Kč. Oproti předchozímu roku došlo k poklesu financí o cca **140 000** Kč. Spolupráce s brněnskými vysokými školami a jejich knihovnami (zejména s FF MUNI, FI MUNI a FSI VUT) pak spočívala v organizaci a návštěvě výstavek odborné zahraniční literatury, přičemž **2** výstavy se tradičně konaly přímo v prostorách naší knihovny. Tato spolupráce umožňuje knihovně koordinovat nákup knih do fondu s ohledem na skutečné potřeby studentů brněnských škol.

V rámci retrospektivního doplňování fondu zůstávají důležitým zdrojem knižní dary, ať už od soukromých osob, nebo veřejných institucí. Ve spolupráci s Odborem informačních technologií byly prověřovány nabídkové seznamy literatury (v rámci nabídkové povinnosti) vyřazené z jiných českých knihoven, tímto způsobem bylo doplněno cca **450** chybějících starších titulů.

I v letošním roce pokračovala spolupráce v oblasti mezinárodní výměny se **3** polskými, **3** slovenskými a **1** německou knihovnou. Do zahraničních institucí bylo akvizicí v rámci výměny odesláno **187** svazků, naopak fond MZK tímto způsobem získal **65** svazků. Omezená spolupráce se zahraničními knihovnami je způsobena omezenou knižní nabídkou a nízkými finančními možnostmi knihoven.

Akvizice dále zajišťovala literaturu pro Šachový koutek Eduarda Lendla, na zahraniční veletržní akce v Londýně, Lipsku, Boloni a Frankfurtu knižní veletrh, pro zahraniční knihovny MZK či pro metodické centrum MZK. Nadále probíhalo zpracování dokumentů do Knihovny Milana Kundery. I v letošním roce pokračovalo zpracování fondu Knihovny esperanta (k předání daru knih Klubu esperantistů do MZK došlo v průběhu roku 2024) či chystaného

koutku Arnošta Lustiga, jehož zpřístupnění je plánováno na rok 2026. V průběhu roku započalo zpracování významného množství židovské literatury, která je součástí fondu Knihovny Petra Broda.

Celkový objem přírůstku Oddělení doplňování neperiodických publikací byl **25 376** knihovních jednotek (zahrnuje všechny typy dokumentů získané povinným výtiskem, tedy knihy, tištěné hudebniny, kartografické dokumenty, grafiky, speciální dokumenty jako CD, LP, USB flash disky, kazety – a to hudební i mluvené slovo; nákupem české i zahraniční produkce; knihy získané výměnou; knižními dary). Je to o **1 459** jednotek méně než v roce 2024. Z tohoto celkového přírůstku neperiodických publikací bylo **16 584** knihovních jednotek získáno povinným výtiskem (oproti roku 2024 se jedná o pokles o 264 k.j.). Nákupem českých i zahraničních publikací bylo do běžného fondu doplněno **2 969** knihovních jednotek.

V roce 2025 v rámci NAKI projektu ALKARO a projektu NAKI Bibliografie bylo rekatalogizováno **1 663** záznamů v bázích SPB01 a CZT01. Průběžně jsme se nad rámec běžného zpracování nového přírůstku, rekatalogizace a retrokonverze věnovali katalogizaci a rekatalogizaci fondu Knihovny Milana Kundery včetně speciálních dokumentů, rekatalogizaci a katalogizaci esperantské literatury a sbírky knih Arnošta Lustiga a sbírky knih Petra Broda.

V Oddělení jmenného popisu bylo za rok 2025 jmenně zpracováno **16 601** záznamů. Z tohoto počtu bylo v bázi NKC01 v rámci sdílené katalogizace Cluster nově vytvořeno **4 244** záznamů a **7 017** záznamů bylo ověřeno. Zrevidováno bylo **6 573** záznamů. Jmenně i věcně bylo rekatalogizováno **9 215** záznamů. V lokální bázi MZK01 bylo nově vytvořeno **5 340** záznamů. V databázi AUT10 bylo pracovníky jmenného i věcného popisu vytvořeno **3 460** nových personálních a korporativních autoritních návrhů, z toho **151** geografických autorit. Návrhů oprav stávajících záznamů bylo vytvořeno **493**. Lokálním supervizorem Národních autorit ČR bylo ověřeno **2 249** nových autoritních návrhů a zpracováno **628** stávajících záznamů vyžadujících revizi a doplnění údajů.

V Oddělení věcného popisu bylo v roce 2025 zpracováno **17 721** záznamů, z tohoto počtu bylo v bázi NKC01 vytvořeno **6 698** záznamů a **6 028** záznamů bylo ověřeno. V bázi MZK01 bylo zkatalogizováno **4 995** titulů. Věcně bylo zrevidováno **10 569** záznamů. Do NKP bylo k založení odesláno **167** návrhů nových věcných tematických autorit, dalších **16** bylo navrženo k opravě. Nad rámec tvorby personálních a korporativních autorit bylo odesláno **12** návrhů formálních deskriptorů a **105** návrhů unifikovaných názvů. Do **4 370** neúplných záznamů z let 1992–2000 byly doplněny věcné prvky.

V Oddělení retrokonverze bylo vytvořeno **18 347** nových retro záznamů, včetně kartografických dokumentů. Retrokonverze probíhala metodou de visu, jednalo se mimo jiné o ediční řady zahraniční i bohemikální produkce 19. století. **1 441** záznamů bylo deduplikováno. Dále bylo zpracováno **570** záznamů produkce 19. století z historického fondu v bázi MZK03. Harmonizováno bylo **56 565** autoritních záhlaví. Do Souborného katalogu bylo posláno **17 157** záznamů.

Celkově za přispění oddělení retrokonverze, revizního odboru, odboru periodik, odboru zpracování i díky projektům NAKI ALKARO a Bibliografie bylo celkem deduplikováno **4167** záznamů, rekatalogizováno **11 109** záznamů, do elektronického katalogu přibýlo **30 860** záznamů jednotek.

Počet docházejících titulů periodik v roce 2025 byl **5 774**. Nových titulů bylo zpracováno **161** a **193** titulů ukončilo vydávání. Bylo zkompletováno a do fondu zpracováno **5 731** svazků. Odbor periodik se věnoval reklamování povinných výtisků a zjišťování stavu vydávání, opravě katalogizačních záznamů vytvořených v retrokonverzi a doplnění záznamů živých titulů do Souborného katalogu. Proběhla také každoroční kontrola bibliografických údajů u živých titulů. Adjustace byla provedena u **6 400** svazků, včetně ochranných krabic u novin. Zhotovilo **3 527** kopií nejen pro čtenáře (zájem o tuto službu má stále klesající tendenci), ale i dokopírováním chybějících a poškozených stran půjčovaných dokumentů a do kroužkových vazeb bylo dáno kolem **100** dokumentů. Odbor zajišťoval výběr, kontrolu a přípravu periodik pro digitalizaci (**1 745** svazků), včetně chystání svazků novin a časopisů pro firmu Arcanum (**2 807** svazků), se kterou MZK podepsala spolupráci. Po domluvě bylo sestaveno **7** seznamů svazků seriálů a mikrofilmů k digitalizaci. Seznamy obsahovaly celkem **2 807** knihovních jednotek. Po digitalizaci předaných svazků byly dokumenty vráceny. Digitální data (i další tituly jejich databáze) mohou čtenáři MZK (po přihlášení) využívat a prohlížet v databázi firmy Arcanum.

V historickém fondu bylo zpracováno **251** akvizičních a **1 618** úplných záznamů, **498** starších záznamů kramářských tisků bylo rozšířeno na úplné. Bylo provedeno **7** restaurátorských zásahů a vyrobeno **689** ochranných obalů.

Celková revize byla provedena v počtu **407 140** svazků. Nezvěstných svazků bylo **275**. Revize byla provedena na základě výstupu z databáze MZK u lokací 4-, Fr-, UP-, VID-, MGU-, CDA-, DIS-, PK-CD-, TK-CDR, Fr- a KMK-. Revize lokace 4-, TK-, TK-A-, TK-Č- byla provedena na základě lístků z revizního katalogu. Revize lokace **2** byla provedena na základě lístků z revizního katalogu a následně olepováním jednotek čárovými kódy. V rámci revizí bylo odstraněno **3 385** chyb. V rámci nezbytné aktualizace lístkového revizního katalogu bylo připsáno **1 422** ADy, vytvořeno a doplněno **389** lístků. Superrevize proběhla u **2 022** svazků, nalezeno jich bylo **409**. Úbytku knihovního fondu bylo **5 401** svazek včetně **139** ztrát. Přelokováno bylo **522** svazků. V databázi MZK bylo učiněno **9 375** oprav. Bylo uspokojeno **785** požadavků jiných oddělení MZK i požadavků institucí mimo MZK. V knihařské dílně bylo svázáno a opraveno **4 812** svazků a vyrobeno **3 592** desek na časopisy, krabic a obalů na knihy a jiné dokumenty. Adjustace zpracovala **76 158** svazků, bylo zde naskenováno **9 071** obálek a obsahů nových knih a obaleno **1 519** knih. Pro potřeby zpracování fondu bylo vytištěno **67 820** nových čárových kódů a **38 000** retro čárových kódů.

V průběhu prvního pololetí byly předávány svazky z přípravy na digitalizaci bez větších komplikací. Od července jsou připravené tituly monografií předávány do skladu k evidenci výpůjček pro pracoviště digitalizace, které si načtené tituly zde přebírá. Přednostně byly zpracovány potřebné svazky pro **6** projektů.

Dary i v tomto roce přicházely od jednotlivců i institucí. Tímto způsobem bylo získáno **67** darů. Všechny darované knihy byly vždy ověřovány v Alephu, zda ve fondu MZK nechybí nebo není třeba doplnit další výtisky. Takto bylo prověřeno cca **18 000** svazků a do fondu tak bylo následně doplněno **811** knihovních jednotek a **49** náhrad za ztracené nebo xeroxované dokumenty. Zbývající záznamy dokumentů byly ověřovány v Registru digitalizace. Na vlastní skenování bylo načteno v 1. pololetí **5 098** dokumentů. Od pololetí sleduje tuto činnost oddělení digitalizace. Nepotřebné nové a čisté monografie byly průběžně předávány na základě smlouvy o spolupráci se společností Americký fond o. p. s.

Před zahrnutím do digitalizace bylo vytvořeno **1 140** nových retrokonverzních záznamů o fondu dosud nezpracovaného v databázi. Následně byly vyhledány dané signatury ve skladu a knihovní jednotky byly opatřeny čárovým kódem. Při ověřování byly doplňovány neúplné záznamy, chybějící čísla čnb a ISBN nebo bylo nutné slučovat záznamy na stejný titul, které byly dříve doplněny do tří knihoven (UK, PK, TK) tvořících MZK. Takových oprav bylo provedeno **1 861**. Nalezené chyby v záznamech byly opravovány po zjištění v katalogu a skladišti, tedy s knihou v ruce.

Další činností bylo dopisování záznamů o exemplářích seriálů uložených v depozitáři s lokací 01759-0052.035 – 02450-0249.747). Do databáze tak bylo zapsáno **12 239** svazků.

Po domluvě bylo sestaveno **7** seznamů svazků seriálů a mikrofilmů k digitalizaci. Seznamy obsahovaly celkem **2 807** knihovních jednotek. Po digitalizaci předaných svazků byly dokumenty vráceny.

Do digitalizační linky bylo 2. sekcí připraveno, zpracováno, vyhledáno, načteno a zpětně zařazeno **8 107** jednotek různých typů dokumentů. Digitalizační linkou bylo zpracováno **18 104** knihovních jednotek, tj. **1 434 709** stran, **367** zvukových CD, ostatních CD **542** a **8 151** stran přebalů a bookletů. Čtenáři si v rámci digitální knihovny MZK prohlédli **12 587 953** stran dokumentů.

Současně byly v průběhu roku realizovány práce zaměřené na další zefektivnění a optimalizaci procesů digitalizace a provozu digitální knihovny s využitím moderních principů strojového učení – byly vyvinuty a nasazeny nové systémy, například nástroje pro automatickou kontrolu správnosti a konzistence bibliografických záznamů ve formátu MARC21 či systém pro automatickou detekci stránek s hudební notací. Tyto aktivity přispěly ke zvýšení kvality digitálních dat, snížení manuální zátěže odborných pracovníků a ke zpřesnění a zrychlení digitalizačních a knihovních procesů.

SLUŽBY KNIHOVNÁM

• Regionální funkce knihoven

Regionální funkce v Jihomoravském kraji vykonávalo stejně jako v předchozích letech sedm pověřených knihoven. V návaznosti na *Koncepci rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027* byl v rámci výkonu regionálních funkcí kladen důraz na rozvoj kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit. Pracovníci knihoven v průběhu roku rozšiřovali a prohlubovali své znalosti, schopnosti a dovednosti na školeních a seminářích organizovaných MZK. Pilotně byla pro knihovníky uspořádána Krajská květnová knihovnická konference – Inovace v knihovnách na téma Digitální gramotnost, na kterou byly kladné ohlasy. V listopadu pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje Mgr. Jana Grolicha proběhlo ocenění příkladně pracujících knihoven a knihovníků. Cenu Top Komunitní knihovna v Jihomoravském kraji v roce 2025 obdržela Obecní knihovna Ratíškovice. Knihovnickou osobností se pro rok 2025 stala Mgr. Jitka Bublová z Obecní knihovny Otnice. Jihomoravské knihovny letos obdržely i celostátní ocenění. Místní knihovna Kostice a Městská knihovna Znojmo obdržely ocenění Bibliotheca inspirans. Knihovna v Mokrá-Horákov si z Pražského Klementina přivezla ocenění Knihovna roku.

V roce 2025 vycházel **39.** ročník časopisu **Duha**, který je publikován jako čtvrtletník s podnázvem Informace o knihách a knihovnách. Jednotlivá čísla byla tematicky věnována budování národních služeb knihoven, zpřístupňování digitálních dokumentů, nabízení online služeb a digitálnímu vzdělávání uživatelů. Časopis vychází s podporou Jihomoravského kraje v tištěné i elektronické podobě (na adrese <https://duha.mzk.cz>). V průběhu roku byly spuštěny nové webové stránky periodika.

• Vzdělávání knihovníků

Celkem bylo v průběhu roku 2025 uspořádáno **30** vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnilo **667** knihovníků. Poprvé proběhla krajská květnová knihovnická konference Inovace v knihovnách věnovaná tématu digitálního vzdělávání v knihovnách.

V oblasti vzdělávání knihovníků Jihomoravského kraje v roce 2025 probíhala klasická frontální i e-learningová výuka. Všechny e-learningové kurzy (celkem **5**) úspěšně ukončilo celkem **241** absolventů. Za finanční podpory MK ČR (VISK 2) byl ukončen také **8.** ročník **2** blended learningových profesních kurzů Knihovník akreditovaných MŠMT dle Národní soustavy kvalifikací. Tyto kurzy úspěšně absolvovalo **30** knihovníků z celé ČR. Zkoušky dle Národní soustavy kvalifikací úspěšně složilo **27** zájemců z těchto profesních kvalifikací: Knihovník katalogizátor (**16**), Knihovník v přímých službách (**11**). Pokračovalo pravidelné vzdělávání knihovníků v anglickém jazyce.

V průběhu roku 2025 absolvovalo v MZK praxi celkem **24** studentů ze středních odborných škol a vysokoškoláků z Masarykovy univerzity – Filozofické fakulty a Pedagogické fakulty.

• Jižní Morava čte

Cílem projektu Jižní Morava čte je podpořit děti, aby je čtení bavilo, a tím postupně získávaly zkušenosti ve čtenářské gramotnosti. Knihovny o to usilují různými programy, jež podporují dětské čtenářství. Jedná se o tematické besedy, autorská čtení, výtvarné a literární workshopy, ale třeba i kvízy a zajímavé exkurze. V březnu 2025 byl ukončen **9.** ročník se soutěžním tématem Hudba mého srdce, do kterého se zapojilo **78** knihoven Jihomoravského kraje. Devátý ročník byl zahájen v září s tématem Digitální dobrodružství a zapojeno je téměř **70** jihomoravských knihoven. Patronkou projektu nadále zůstává brněnská spisovatelka Lucie Hlavinková a taktéž i Václav Sigurson Kostohryz, autor loga projektu – Antoníčka.

• Projekt Česká knihovna

V roce 2025 proběhl **27.** ročník projektu Ministerstva kultury ČR Česká knihovna. Projekt je určen vydavatelům české literatury a veřejným profesionálním knihovnám, evidovaným dle zákona 257/2001 Sb. Tento projekt podporuje nákup nekomerčních a komerčně problematických titulů uměleckých děl české literatury, české ilustrované tvorby pro děti a mládež a vědy o literatuře. Do tohoto ročníku se přihlásilo **50** nakladatelství s **463** knižními tituly, z toho byly **3** tituly

vyřazeny v předkole. Literární rada vybrala pro knihovny do nabídkového seznamu celkem **187** knižních titulů od **37** nakladatelů.

Do projektu se zapojilo **606** knihoven, z toho **587** veřejných a **19** vysokoškolských knihoven. Knihovny bezplatně obdržely na obohacení fondů **17 758** publikací původní české literární tvorby.

- **Projekt Cizojazyčná literatura**

V roce 2025 byl vyhlášen projekt Cizojazyčná literatura, zaměřený na podporu doplňování cizojazyčné literatury v knihovnách pro potřebu rozvoje jazykových dovedností obyvatel. Zapojené knihovny si mohly v nabídkovém seznamu sestaveném z **599** titulů objednat knihy v základní objednávce za **12 629** Kč a v rezervě za dalších **25 000** Kč.

V nabídkovém seznamu titulů pro knihovny, na kterém spolupracují odborníci na cizojazyčnou literaturu spolu s akvizitery vybraných knihoven, je zastoupena cizojazyčná beletrie, zjednodušená četba, literatura pro děti a mládež, knihy pro začátečníky v jazyce, populárně naučná literatura, jazykové učebnice. **55** přihlášených knihoven obdrželo **2 551** publikací v anglickém, německém, francouzském, španělském, italském, slovenském a polském jazyce.

KNIŽNÍ VELETRHY A ČESKÉ LITERÁRNÍ CENTRUM (ČLC)

- **Projekt Czechia 2026 – příprava čestného hostování ČR na Frankfurtském knižním veletrhu**

V roce 2025 pokračovaly přípravné práce českého hostování na Frankfurtském knižním veletrhu v roce 2026. Vysoutěžili jsme architektonický návrh nového národního stánku pro prezentaci české literatury v následujících pěti letech a architektonický návrh národního pavilonu, v němž bude na ploše 2 000 m² prezentována česká literatura a kultura. Projekt Czechia 2026 získal svoji vizuální identitu a byla spuštěna webová stránka www.czechia2026.com a sociální sítě pro české a německojazyčné publikum. Navázali jsme spolupráci s německou PR agenturou Literaturtest a společně s PR projektu pokračuje příprava propagačních kampaní v ČR a v německojazyčných zemích.

- **Podpora autorů a překladatelů**

Zajistili jsme rezidenční pobyty pro autory v Mikulově (**6**) a v Berlíně (**4**). Vyhlásili jsme výzvu Román pro Frankfurt, kam mohou autoři přihlašovat své doposud nevydané knihy.

Pro autory a překladatele byla vyhlášena Mobilita Czechia, ze které bylo podpořeno **27** projektů na podporu výjezdů spojených s účastí českého autorstva a překladatelstva na literárních akcích v Německu, Rakousku nebo Švýcarsku. Podpořeno bylo celkem **49** osob.

Díky projektu Czechia 2026 byla zajištěna vyšší účast autorstva na veletrzích v Lipsku, Frankfurtu a Buch Wien (podrobněji dále).

V rámci vlastní dramaturgie jsme podpořili **21** akcí, jako byly autorská čtení, diskuse, přehlídky překladů, překladatelské dílny, a to pro **48** osob.

- **Podpora nakladatelů**

V roce 2025 se České literární centrum aktivně zapojilo do přípravy **5** nakladatelských zájezdů pro zástupce českých nakladatelství a literárních agentur. Ti během celého roku realizovali **44** cest na významné literární veletrhy v Angoulême, Lipsku, Londýně, Madridu a ve Frankfurtu n. M. ČLC spolupracovalo také se Světem knihy, především s CEEBM, a zajistilo účast **18** zahraničních nakladatelů z Francie, Švýcarska, Německa, Španělska, Portugalska a Velké Británie. Další **5** zahraničních nakladatelů ze Slovenska, Španělska, Portugalska, Norska a Německa přijalo pozvání na festivaly Tabook, Lustr a Frame. Pro nakladatele ČLC zorganizovalo **2** odborné semináře na téma prodeje zahraničních práv a AI v nakladatelské praxi.

- **Kulturní a vzdělávací aktivity IV. sekce MZK – knižní veletrhy**

MZK, včetně její sekce ČLC, v roce 2025 opět zajišťovala pro Ministerstvo kultury ČR prezentaci knižní kultury na zahraničních knižních veletrzích v Lipsku (Německo), Boloni (Itálie), Londýně (Velká Británie) a Frankfurtu nad Mohanem (Německo).

Boloňský veletrh podporuje tvůrce literatury pro děti a mládež. Na stánku CZECHIA se prezentovalo **6** českých nakladatelství.

Londýnský veletrh je zaměřen ryze na agentážní činnost s představením nejzajímavějších novinek na trhu ve všech literárních žánrech. ČLC nabídlo ročenku **New Czech Books 2024** a na národním stánku se představili **4** nakladatelé a tiskárna Finidr.

Lipský knižní veletrh je zaměřen na německojazyčný trh. Své překlady v Sasku představilo **9** autorů, jak na veletrhu, tak v rámci festivalu Lipsko čte. ČLC pořádalo během veletrhu seminář pro **8** českých nakladatelů, jejichž pobyt v Lipsku finančně podpořilo. Setkali se s německojazyčnými překladateli a kolegy z nakladatelských domů, kterým byl představen grantový program Ministerstva kultury ČR na podporu vydávání překladů původní české literatury v zahraničí. Na stánku se také představila Knihovna Milana Kundery a další **4** nakladatelství. Národní stánek prezentoval zejména aktuální literaturu přeloženou do německého jazyka a Nejkrásnější české knihy 2023 (PNP).

Obdobnou kolekci doplněnou o překlady do všech světových jazyků nabídl národní stánek Czechia ve Frankfurtu nad Mohanem. Do Hesenska přijelo nejen **16** nakladatelů, ale také **7** českých autorů, mj. i komiksový autor, ilustrátor Jindřich Janíček. Jeho tvorba byla představena ve veletržním Comics Business Centre. V něm mělo stánek i ČLC, které představilo odborné veřejnosti naši aktuální komiksovou tvorbu. Kulturní program obohatila česká zpěvačka a skladatelka Anna Vaverková – držitelka cen Anděl a Apollo.

• České literární centrum

Jak již bylo naznačeno výše, úkolem ČLC bylo v roce 2025 zejména podpořit svou aktivitou přípravu hostování České republiky na Frankfurtském knižním veletrhu (FBM) v roce 2026, jak již bylo naznačeno výše. Hlavní prioritou tohoto roku bylo zprostředkovat kontakty mezi českými a zahraničními nakladateli tak, aby se v příštích letech zvýšil počet titulů vydaných v prioritních jazykových oblastech, jež bude možné prezentovat během hostování. I v tomto roce spolupracovalo ČLC se Světem knihy, především s CEEBM.

Také v roce 2025 ČLC pokračovalo v nabídce rezidenčních pobytů určených bohemistům a překladatelům z českého jazyka. Prostřednictvím otevřených výzev byly rezidenční pobyty v Praze a Brně včetně stipendia uděleny celkem **11** zahraničním bohemistům a překladatelům. Další **4** překladatelky absolvovaly pobyt v Praze v rámci evropského projektu Archipelagos.

Ve spolupráci s Českými centry uspořádalo ČLC **11.** ročník Ceny Susanny Roth, soutěže v překladu z češtiny určené začínajícím překladatelkám a překladatelům. Soutěžním textem tohoto ročníku byl úryvek z románu Kristiny Hamplové *Lover/Fighter*. Dvanáct oceněných překladatelů a překladatelek se v červenci zúčastnilo překladatelského workshopu v Praze a bohemistického semináře MZK, který se tentokrát uskutečnil v Liberci. Do soutěže se v roce 2025 zapojilo **87** účastníků ze **14** zemí a jazykových oblastí.

V průběhu roku 2025 mělo v Klášteře Broumov možnost tvůrčí práce celkem **12** českých autorek a autorů, přičemž **9** z nich bylo vybráno komisí ČLC na základě otevřených výzev. Tři čeští autoři absolvovali měsíční rezidenční pobyty v Lipsku, Kremži a Košicích, zatímco **2** německy píšící autoři a **1** slovenská autorka přijali pozvání k pobytu v České republice. Ve spolupráci se Spolkem Adalberta Stiftera a za podpory Bavorské státní kanceláře strávili Šimon Leitgeb a Stefanie Gerhold měsíc v Horní Plané. Nadále pokračovala spolupráce se španělským rezidenčním centrem Residencia Literaria 1863 v A Coruňi, kde měla možnost měsíčního tvůrčího pobytu Štěpánka Jislová, držitelka ceny Muriel za rok 2024. Díky spolupráci s kulturním centrem La Marelle se sídlem ve francouzském Marseille strávila měsíc v přímořském městě La Ciotat Tereza Horváthová.

ČLC dlouhodobě podporuje zahraniční vystoupení českých autorů, a to jak prostřednictvím otevřených výzev programu podpory mobility, tak v rámci vlastní dramaturgické činnosti. V rámci otevřené výzvy bylo finančně podpořeno **33** projektů – od autorských čtení, uvedení zahraničních překladů a křtů knih přes přednášky a diskuze pro veřejnost i studenty, odborné workshopy až po účasti na významných mezinárodních literárních festivalech. Díky těmto aktivitám vycestovalo do zahraničí celkem **46** českých autorek a autorů. V rámci vlastní dramaturgie připravilo ČLC ve spolupráci se zahraničními literárními institucemi a pořadateli literárních festivalů **48** akcí, na nichž se podílelo celkem **31** autorek a autorů.

Souhrnně tak ČLC v programu podpory mobility poskytlo finanční podporu i organizační zázemí celkem **71** českým spisovatelům, spisovatelkám, ilustrátorům a ilustrátkám, čímž přispělo k realizaci celkem **109** literárních akcí prezentujících a propagujících současnou českou literaturu v zahraničí.

ČLC vydalo anglickojazyčný katalog určený zejména zahraničním nakladatelům: výběr knižních novinek *New Czech Books 2024* (proza, poezie, komiks a literatura pro děti a mládež). Probíhají práce na zvláštních vydáních věnovaných dětské literatuře a komiksu. V souvislosti s nakladatelským setkáním v Londýně v září roku 2025 vznikl samostatný katalog prezentující zúčastněné nakladatele. Během roku 2025 započaly práce na sjednocení vizuálního stylu webových stránek CzechLit. Došlo také k dílčím úpravám rubrik a změnám periodicity vydávání článků. Přehledové články byly s ohledem na hostování na FBM 2026 ve větší míře překládány do anglického jazyka.

KULTURNÍ A VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY MZK

Také v roce 2025 se kulturně-vzdělávací program Moravské zemské knihovny těšil vysoké návštěvnosti. Celkem veškeré společenské aktivity navštívilo **58 360** posluchačů. V rámci navázané spolupráce se poprvé v knihovně představil festival latinskoamerických kultur Iberica, cestovatelský festival GO Kamera a ve vile Löw-Beer proběhla přehlídka zahraničních filmů. Ve veřejném prostoru prezentovala knihovna svoji činnost např. na Dni brněnských knihoven nebo na veletrhu celoživotního vzdělávání Gaudeamus.

V rámci pravidelného výstavního cyklu Oči Brna byly prezentovány **4** významné osobnosti jihomoravské metropole (taneční mistryně Jana Kosíková, cestovatel a dobrodruh Rudolf Švaříček, varhaník Josef Černocký a básník Ivan Blatný). MZK uspořádala **14** výstav, prostřednictvím nichž připomněla mimo jiné uměleckou tvorbu výtvarníka Jiřího Havlíčka, Mollovu sbírku map nebo německojazyčného překladatele a básníka Reinera Kunzeho. Posledně jmenovaná výstava se uskutečnila v rámci spolupráce s Univerzitou v Pasově a nadací Reinera a Elisabeth Kunzeových. Celkem si všechny výstavy prohlédlo přes **27 000** návštěvníků.

Exkurzí pro třídní kolektivy se v roce 2025 uskutečnilo **131**. MZK zorganizovala **108 vzdělávacích akcí**, kterých se zúčastnilo **2 488** návštěvníků. Jednalo o školení zaměřená na pravidla citování, vyhledávání literatury a orientaci v Digitální knihovně. Všechny sekce MZK uspořádaly dohromady **277 kulturních akcí** pro **26 812** návštěvníků. Převážně se jednalo o jednorázové akce ve formě přednášek, besed, autorských čtení, vernisáží, filmových promítání, koncertů a šachových turnajů. Část kulturního programu se uskutečnila také v zahraniční a na mezinárodních knižních veletrzích.

MZK se poprvé připojila k více než stovce míst po celé České republice a oslavila krásu současné literární tvorby Nocí literatury. Na návštěvníky v MZK čekaly ukázky z nové tvorby rakouské autorky Johannы Sebauerové a Němky Eleny Fischerové.

VÝZKUM A VÝVOJ

V roce 2025 proběhl druhý rok řešení dalšího běhu Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace (DKRVO) na léta 2024–2028. V průběžném hodnocení Koncepce rozvoje MZK se primárně zaměřuje na **2** oblasti, v nichž vznikají publikační a aplikované výstupy: Knihovnictví a informační věda a Písemná a hudební kultura. V oblasti Knihovnictví a informační věda se zaměřuje na ochranu knihovního fondu a informační služby veřejnosti, v kontextu písemné a hudební kultury se zaměřuje na kontextualizaci děl a společenských vazeb konkrétních autorů, na představy o společnosti reprezentované v textových a obrazových dokumentech, písemnou kulturu neelitních vrstev společnosti a na zpřístupnění fondu prostřednictvím kritických pomůcek a na prohloubení poznání dějin hudby a hudebního divadla v českých zemích a ve střední Evropě v 18. století a dějin hudebního života v Brně druhé poloviny 20. století. V průběhu roku výzkumní pracovníci MZK mimo článků a knih vystoupili i na řadě národních i mezinárodních konferencí. Celkovým cílem koncepce VO je zajistit návaznost výzkumu probíhajícího v rámci DKRVO na celkovou výzkumnou činnost MZK a jeho trvalou udržitelnost v letech 2024 až 2028.

Vytyčené výzkumné a vývojové aktivity byly řešeny i v projektech grantového schématu NAKI III, konkrétně šlo o následující projekty podpořené ve veřejné soutěži v roce 2022:

- **ALKARO – Almanachy, kalendáře, ročenky v českých zemích 1801–1945.** MZK je hlavním řešitelem projektu, jehož cílem je zpracovat nepravá periodika, mezi něž patří almanachy, kalendáře a ročenky, a zkompletovat tak řadu České retrospektivní bibliografie, která zdokumentovala stav periodik vydaných v českých zemích do roku 1945. Současně bude zajištěn navazující výzkum a interpretace tohoto unikátního materiálu a jeho následné zpřístupnění odborné i laické veřejnosti.
- **Orbis Pictus – oživení knihy pro kulturní a kreativní odvětví.** Hlavním cílem projektu je otevřít veřejnosti grafický obsah digitálních knihoven. S využitím metod strojového učení bude možné identifikovat grafické elementy obsažené v digitalizovaných dokumentech, typově je kategorizovat, doplnit o kontextové údaje umožňující jejich snadnější vyhledávání a rozšířit tak nabídku služeb našich digitálních knihoven o systém pro vyhledávání takto identifikovaných grafických prvků.
- **Smart digilinka – strojové učení pro digitalizaci tištěného dědictví.** Záměrem projektu je vývoj nástrojů využívajících strojového učení v procesu digitalizace a vytvoření poloprovozu digitalizační linky tak, aby se tento proces výrazně zefektivnil a bylo z něj odstraněno co nejvíce činností, které může zajistit moderní software. Výsledek projektu bude použitelný na digitalizačních pracovištích velkých českých i zahraničních knihoven, a to v podobě samostatné instalace nebo na dálku využívané služby.
- **semANT – Sémantický průzkumník textového kulturního dědictví.** Ústředním cílem tohoto projektu je zvýšení efektivity a hloubky možností vyhledávání ve fulltextové reprezentaci digitalizovaných dokumentů na úrovni významu textu, a tím i výrazné zlepšení možností přirozené navigace mezi tematicky podobnými dokumenty. Uživatelům digitálních knihoven bude nabídnuto fulltextové vyhledávání rozšířené o pochopení významu dotazů, možnost vyhledávat podle částí textu (například odstavců) s možností současně specifikovat téma, které je v daném textu zajímavé.
- **OmniOMR – rozpoznávání hudebního záznamu v digitálních knihovnách pomocí strojového učení.** Úkolem projektu je automaticky zdokumentovat, evidovat a zpřístupňovat hudební kulturní dědictví zapsané v hudební notaci v českých digitálních knihovných sbírkách. Tento cíl bude naplněn pomocí implementace dvou úzce souvisejících funkcionalit pro české digitální sbírky – umožnit vyhledávání hudební notace a umožnit vyhledávání v hudební notaci a pomocí hudební notace.

Další řešené projekty:

MZK je součástí výzkumné infrastruktury **LINDAT/CLARIAH**, která si klade za cíl zpřístupnit digitalizované zdroje z jedenácti předních národních kulturních, paměťových či vzdělávacích institucí, zahrnující obory jazykovědy, historie, archeologie, historické bibliografie, filozofie, vědy o kultuře, historie umění, filmové kultury, vizuálních umění, muzikologie, historie hudby, etnologie a folklóru. Díky členství v tomto projektu se MZK mohla zapojit i do projektu Česko-švýcarské spolupráce velkých infrastruktur, který bude zahájen v roce 2026.

Na léta 2024 až 2026 získala MZK podporu agentury GAČR pro řešení projektu **Beyond the Horizont** (Vizualizace a interpretace sítí v raně novověké Evropě). Projekt je zaměřený na analýzu a vizualizaci kavalérských cest v raném novověku. Propojuje tradiční archivní a knihovné fondy s kartografickými podklady a nabízí nové možnosti jejich analýzy a vizualizace.

V listopadu 2024 skončil tříletý projekt **Digeocat & Lib.** – Research into representations of intercultural contacts in Czech travelogue texts from the Mediterranean up to 1918, using digital humanities. Tento projekt, financovaný z ERASMUS+, byl veden Univerzitou Palackého v Olomouci a mimo MZK se jej účastní také univerzity z Udine, Granady a Záhřebu. Výsledkem projektu je mapová aplikace <https://digeocat.mzk.cz/> mapující cestopisy převážně českých cestovatelů v oblasti Středomoří.

MZK získala v roce 2024 dva dvouleté projekty NPO, zaměřené na provoz a rozvoj **České digitální knihovny**. V roce 2025 k nim přibýly další tři jednoleté projekty, zaměřené na rozvoj digitálního pracoviště a implementaci AI do souvisejících provozních procesů MZK. Všechny tyto projekty byly úspěšně ukončeny na konci roku 2025.

DALŠÍ DLOUHODOBÉ AKTIVITY MZK

• **Knihovny.cz – Centrální portál knihoven**

Hlavní prioritou roku bylo zprovoznění katalogu Národní knihovny ČR na portálu Knihovny.cz, které se podařilo realizovat v květnu 2025. Zároveň se Národní knihovna ČR a Moravská zemská knihovna dohodly na dlouhodobé spolupráci při provozování a rozvoji portálu. MZK zajišťuje vývoj, technický provoz a propagaci portálu, zatímco NK se soustředí na metodickou podporu knihoven, osvětu mezi knihovníky a bude se podílet také na zvyšování povědomí o portálu mezi uživateli. Spolupráce vytváří stabilní rámec pro další rozvoj portálu jako klíčové národní služby.

Významnou oblastí rozvoje byla uživatelská zkušenost a vizuální podoba portálu. V průběhu roku došlo k proměně domovské stránky, jejíž účinnost byla ověřena druhým kolem uživatelského testování. Výsledky potvrdily lepší srozumitelnost portálu a jasnější komunikaci jeho účelu. Na základě zjištění jsou plánovány další úpravy rozhraní v roce 2026, které se zaměří především na zlepšení použitelnosti a přístupnosti portálu pro různé skupiny uživatelů.

Do prostředí portálu Knihovny.cz byly integrovány služby Bookport a Palmknihy, čímž se rozšířila nabídka digitálního obsahu, zejména e-knih a audioknih. Integrace těchto služeb posiluje roli portálu jako centrálního rozcestníku ke knihovním i licencovaným elektronickým zdrojům a zvyšuje jeho atraktivitu pro koncové uživatele.

V roce 2025 probíhaly analýza a přípravné práce zaměřené na možnost generování webových stránek knihoven z údajů vedených v autoritním registru. Analýza potvrdila zájem ze strany knihoven a položila základy pro přípravu specifikace řešení. Samotná implementace této služby je plánována na rok 2026 a má potenciál významně podpořit zejména menší knihovny bez vlastního technického zázemí.

V rámci inovací byly testovány možnosti vektorového vyhledávání nad daty portálu. Výsledkem je prototyp funkce pro doporučování literatury, který byl nasazen na webu objevknihy.knihovny.cz ve spolupráci s externím partnerem. Testování ukázalo možnosti této technologie pro objevování relevantních dokumentů a bude dále rozvíjeno v návaznosti na úpravy rozhraní portálu.

Pracovníci portálu zajišťovali v roce 2025 dvě celostátní propagační kampaně pro Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR Březen – měsíc čtenářů a Týden knihoven. Obě kampaně nabídly knihovnám připravené balíčky propagačních aktivit, včetně materiálů pro sociální sítě, tiskovin a webinářů. Kampaně měly pozitivní ohlas, vedly k vyššímu zapojení knihoven a přispěly ke zvýšení povědomí o portálu Knihovny.cz mezi odbornou i laickou veřejností.

Součástí aktivit portálu bylo také vzdělávání knihovníků v rámci projektu VISK ve spolupráci se SKIP ČR a krajskými knihovnami. Proběhla školení zástupců krajských knihoven, kteří následně zajišťují přenos znalostí do regionů. Cílem je systematické zapojení národních služeb do vzdělávacích aktivit knihoven, zejména směrem ke středním školám a široké veřejnosti.

K závěru roku 2025 bylo do portálu Knihovny.cz zapojeno celkem **107** knihoven. Do budoucna se počítá s dalším rozšiřováním zapojení, zejména prostřednictvím regionálních knihovních systémů, muzejních knihoven a akademických knihoven.

• **Staré mapy**

V roce 2025 pokračovaly práce přesunu mapových funkcí do systému Kramerius a na aktualizaci systému Mapseries, jehož jádro již bylo značně zastaralé. Pokračovalo také zpracování mapových děl, v jehož rámci bylo do portálu MapSeries přidáno nebo v něm aktualizováno **724** šablon pro celkem **3** mapová díla (<https://mapseries.mzk.cz/>), které jsou díky tomu dostupné pro katalogizátory mapových sbírek v dalších knihovnách.

- **Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven**

Konzultace a odborné poradenství bylo poskytnuto celkem **60** knihovnám v celé ČR (osobní návštěva, e-mail, telefonicky). Probíhala aktualizace webových stránek včetně doplňování údajů do Databáze staveb (nově postavené, zrekonstruované knihovny v ČR). Do fondu příruční knihovny MCVRK bylo zakoupeno **13** publikací souvisejících s architekturou knihoven a občanských staveb, především zahraniční produkce. V únoru proběhlo slavnostní předávání studentských návrhů třem knihovnám v Jihomoravském kraji (Malhostovice, Popůvky, Hrušky), které vznikly v rámci spolupráce s FA VUT, ateliérového zadání pro studenty – Knihovna pro 21. století. Týmy studentů představily své návrhy prostřednictvím architektonických výkresů, vizualizací, papírových modelů a do zrekonstruovaných knihoven bylo možné vstoupit i díky brýlím pro virtuální realitu. Součástí akce byla i navazující výstava studentských projektů vzniklých v rámci ateliérové tvorby za poslední dva roky spolupráce MCVRK a FA VUT v Brně, která byla umístěna ve foyer knihovny do dubna. Zároveň byla prostřednictvím elektronických konferencí nabídnuta knihovnám k vlastnímu vytištění. Ve spolupráci s Knihovnickým institutem NK ČR a Ateliérem Atrea s.r.o. byla dokončena aktualizace dokumentu **Doporučení pro výstavbu a rekonstrukci knihoven**, jenž je nyní dostupný online. Činnost MCVRK byla zastoupena i členstvím v hodnotící komisi celostátní soutěže Knihovna roku, v pracovní skupině Architecture Group mezinárodní organizace LIBER a redakční radě časopisu Čtenář. Lenka Dostálová je od roku 2025 členkou mezinárodní Mezinárodní federace knihovnických sdružení a institucí, sekce Library Design (IFLA, LibDesign). Činnost Metodického centra byla prezentována: Hyde park informačních profesionálů (Slezská univerzita Opava), konference Architektura knihoven (Technická univerzita Liberec), Regionální funkce knihoven (Pardubice), a prostřednictvím textových výstupů v časopisech: *Knížnica* (SNK), *Čtenář*, *U nás*.

- **CDArcha**

V roce 2025 bylo v systému CDArcha archivováno celkem 542 optických disků. V průběhu roku spolupracovala MZK s Národní knihovnou na řešení zpřístupňovací části aplikace CDArcha.

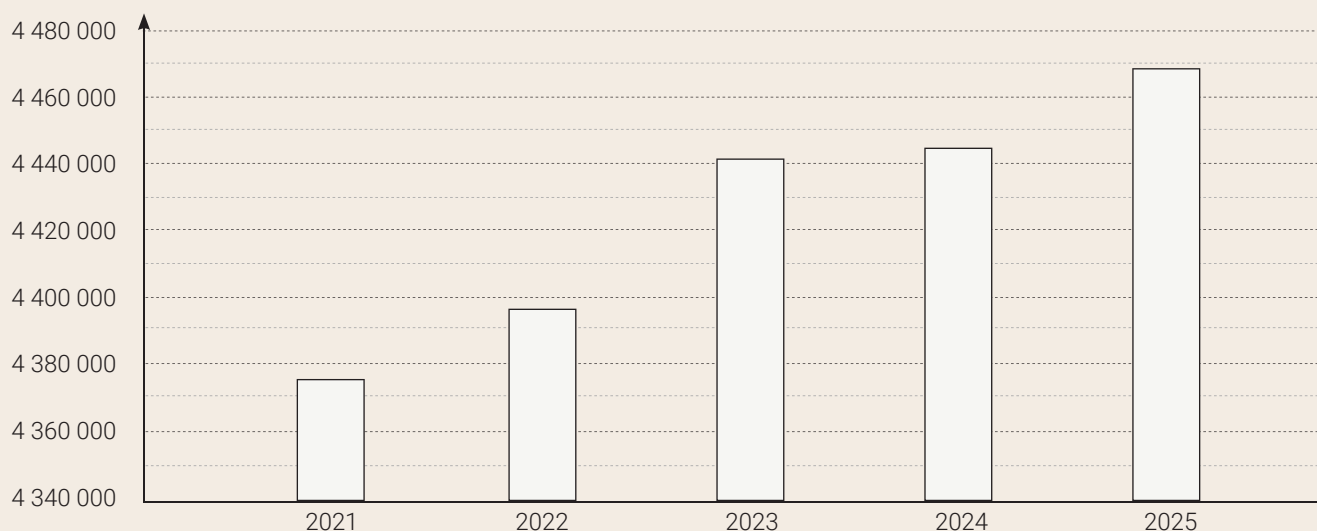
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

- počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti – 1 / 0
- počet podaných odvolání proti rozhodnutí – 0
- výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence – 0
- počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení – 0
- další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona – 0

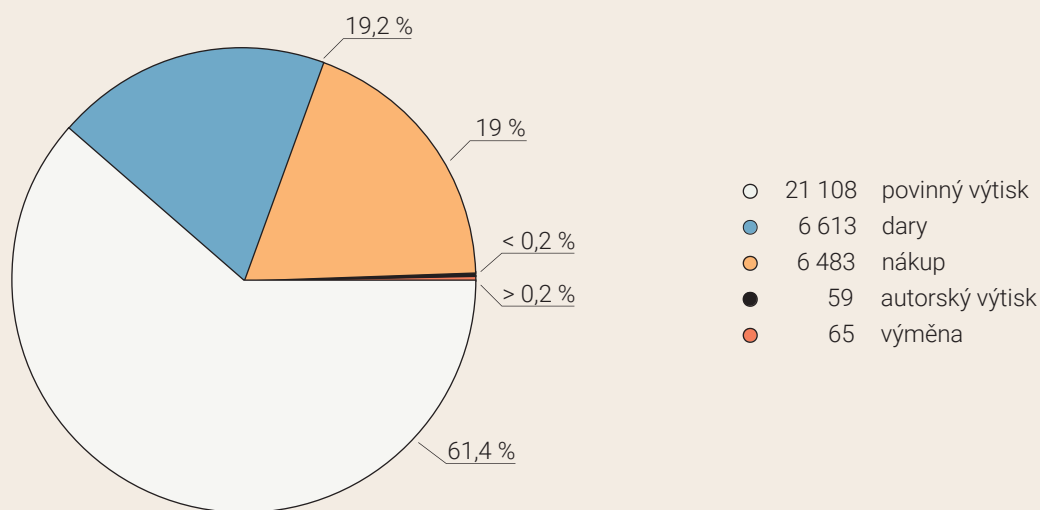
Základní statistické údaje k 31. 12. 2025

Knihovní jednotky celkem	4 468 537
Roční přírůstek / z toho povinný výtisk	34 328 / 21 108
Počet nově jmenně / věcně zpracovaných děl / retrokonverze	18 441 / 11 987 / 26 924
Počet odeslaných záznamů do Souborného katalogu	18 297
Počet exemplářů docházejících periodik	5 774 / 4511 – pravá periodika
Počet digitalizovaných knihovních jednotek / stran	19 800 / 1 941 672
Počet studijních míst	786
Počet počítačů pro uživatele / z toho napojených na internet	88 / 88
Počet hodin týdně, kdy je knihovna otevřena pro veřejnost	75,5
Počet registrovaných čtenářů / nově zaregistrovaných	16 526 / 6569
Počet návštěvníků	277 860
Počet fyzických výpůjček / prolongace / zobrazených digitálních stran	196 424 / 179 200 / 12 587 953
Počet požadavků (protokolovaných v systému Aleph)	120 288
Požadavků MVS / z toho kladně vyřízených	5 437 / 4 620
Kulturní a vzdělávací akce / počet účastníků (pro veřejnost)	530 / 58 593
Kulturní a vzdělávací akce / počet účastníků (pro odbornou veřejnost)	42 / 1051
Počet titulů vydaných neperiodických / periodických publikací	9 / 1

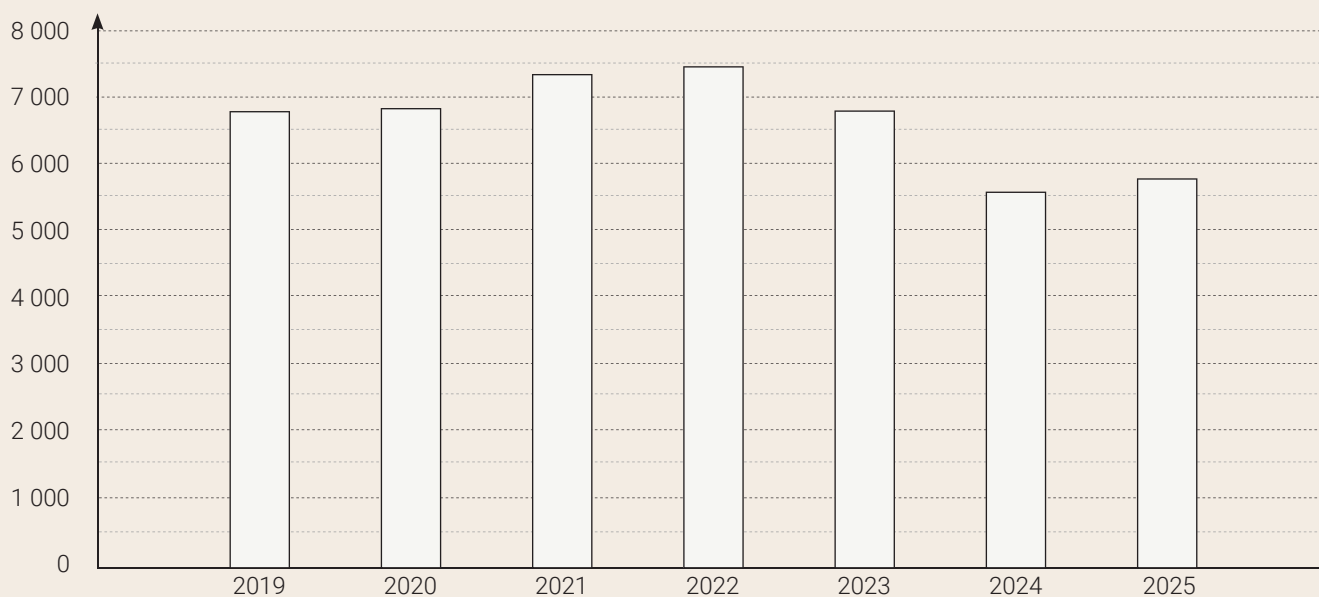
Knihovní jednotky celkem

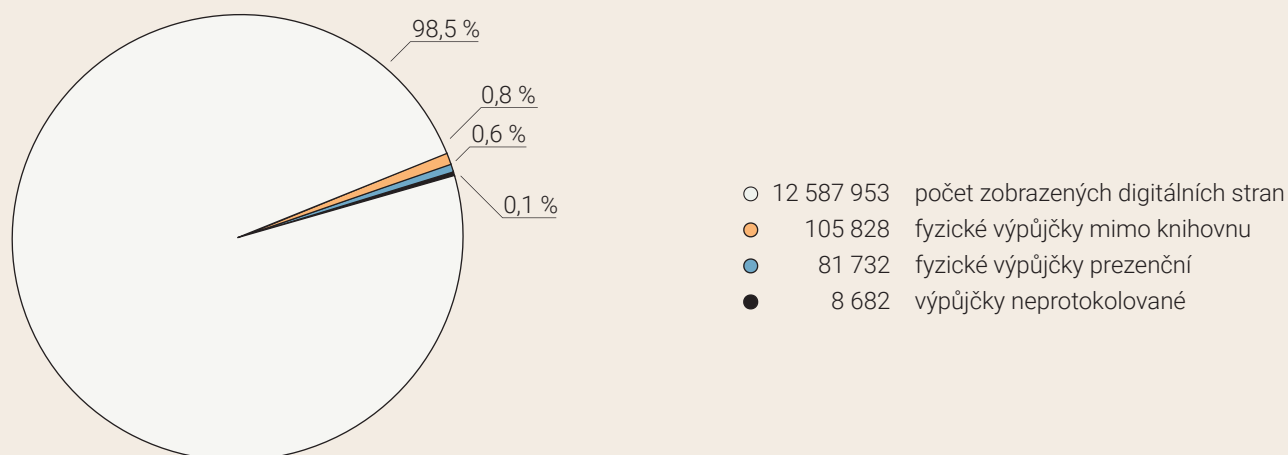
Přírůstek 2025

Počet exemplářů docházejících periodik

Fyzické a digitální výpůjčky

Publikační činnost

VÝSTUPY ZAŘAZENÉ DO RIV ZA ROK 2025

Odborná kniha

- FRANKOVÁ, Jana a GOY, François-Pierre. *Do Paříže!: Středoevropští hudebníci u pařížských nakladatelů / À Paris !: Les musiciens d'Europe centrale chez les éditeurs parisiens*. Brno: Moravská zemská knihovna, 2025. 399 s. ISBN 978-80-7051-362-0.
- SÝKORA, Pavel. *Josef Černocký: Virtuosi královského nástroje*. Brno: Moravská zemská knihovna, 2025. 263 s. ISBN 978-80-7051-363-7.

Uspořádání výstavy

- FRANKOVÁ, Jana a GOY, François-Pierre. *Do Paříže!: Středoevropští hudebníci u pařížských nakladatelů / À Paris !: Les musiciens d'Europe centrale chez les éditeurs parisiens*. Online výstava: doparize.mzk.cz / aparis.mzk.cz
- SÝKORA, Pavel a TICHÝ, Vlastimil. *Josef Černocký: Virtuosi královského nástroje*. Brno: Moravská zemská knihovna, 15. května – 26. září 2025.

Kapitola v knize

- CHODĚJOVSKÁ, Eva. Rome as viewed by a historian: Josef Šusta and « his eternal city » of the late 1890s. In: *Oltre lo sguardo / Beyond The Gaze: Vol. 6: La città rappresentata / The represented city*. 2025, s. 28–35. ISBN 978-88-31277-11-2.
- CHODĚJOVSKÁ, Eva. Italian cities in early modern travel manuals: Martin Zeiller's Rome. In: *Oltre lo sguardo / Beyond The Gaze: Vol. 6: La città rappresentata / The represented city*. 2025, s. 36–46. ISBN 978-88-31277-11-2.

Odborný článek

- DROZDA, Martin. Obchodní dosah skalických kramářských tisků na Moravě. *KNIHA: Acta Culturae Librorum: Časopis pre výskum dejín knižnej kultúry*. 2025, č. 2, s. 95–111. ISSN 2989-4158.
- DROZDA, Martin. Sbírka kramářských tisků Ignáce Tabarky. *Český lid*. 2025, roč. 112, č. 1, s. 27–50. ISSN 0009-0794. Dostupné z: <https://ceskylid.avcr.cz/cz/article/itm-2939170>
- FRANKOVÁ, Jana. Nové poznatky k životu Františka Jana Vondráčka, aneb co lze vyčíst z francouzských archivů. *Opus musicum*. 2025, roč. 57, č. 5, s. 26–39. ISSN 0862-8505.
- GRŮZOVÁ, Anna. Kunšt, abys sobě pomohl: Mezilidské vztahy na venkově pohledem rukopisů s magickými návody. *Národopisný věstník*. 2025, roč. 84, č. 2, s. 102–122. ISSN 1211-8117. Dostupné z: <https://narodopisnyvestnik.cz/cz/article/itm-3025174>
- CHODĚJOVSKÁ, Eva. Knihy, které cestovaly: Cestovní a poštovní příručky jako orientační pomůcky v Evropě raného novověku. *Knihy a dějiny*. 2025, roč. 32, č. 1–2, s. 74–95. ISSN 1210-8510. Dostupné z: <https://asjournals.lib.cas.cz/knihyadejiny/actual>
- KRČÁL, Martin. Analýza potřeb středoškolských studentů při tvorbě SOČ a role knihovny jako partnera ve vzdělávacím procesu. *ProInflow*. 2025, roč. 17, č. 2, s. 69–97. E-ISSN: 1804-2406. Dostupné z: <https://journals.phil.muni.cz/proinflow/article/view/41782>
- KRČÁL, Martin a ZADRAŽILOVÁ, Iva. Uživatelské testování Knihovny.cz: dopad úprav domovské stránky na použitelnost portálu. *ITlib – Informačné technológie a knižnice*. 2025, č. 2, s. 25–33.

ISSN 1336-0779. Dostupné z: <https://itlib.cvtisr.sk/clanky/uzivatelske-testovani-knihovny-cz-dopad-uprav-domovske-stranky-na-pouzitelnost-portalu/>

- KUBÍČEK, Jaromír. Dedikace v knihách pro básníka Otokara Březinu. *Vlastivědný věstník moravský*. 2025, roč. 77, č. 1–2, s. 104–115. ISSN 0323-2581.
- LAZORÍK, Eduard. Světí Cyril a Metod v stredovekých misáloch: Časť prvá. *Konštantínove listy*. 2025, roč. 18, č. 2, s. 90–103. ISSN 2453-7675. Dostupné z: <https://www.constantinesletters.ukf.sk/index.php/issues/43-2025-v18-iss2/346-svaeti-cyiril-a-metod-v-stredovekych-misaloch-cast-prva>
- LEHEČKA, Boris. Automatizovaná konverze a obohacení dat z digitálních knihoven do standardu TEI. *ITlib – Informačné technológie a knižnice*. 2025, č. 2, s. 85–104. ISSN 1336-0779. Dostupné z: <https://itlib.cvtisr.sk/clanky/automatizovana-konverze-a-obohaceni-dat-z-digitalnich-knihoven-do-standardu-tei/>
- MACHOVÁ, Jitka. Slovacika v historickém fondu Moravské zemské knihovny v Brně. *KNIHA: Acta Culturae Librorum: Časopis pre výskum dejín knižnej kultúry*. 2025, č. 2, s. 131–147. ISSN 2989-4158.
- PEČINKOVÁ, Anna. „Čím rodičům zármutek a těžká mysl srdce oblehčena a spokojena býti má.“: Esaias Tribauer a jeho útěcha rodičů při úmrtí dítěte (1565) v českém překladu Jiřího Rosy Žamberského (1607). *Folia Historica Bohemica*. 2025, roč. 40, č. 1, s. 55–79. ISSN 0231-7494.
- STANOVSKÝ, Jaroslav. « Mes fragments » : la reconstruction(im)possible de l'œuvre littéraire de Maximilian Lamberg. *Verbum – Analecta Neolatina*. 2025, roč. 26, speciální číslo, s. 167–188. ISSN 1588-4309. Dostupné z: <https://ojs.ppke.hu/verbum/article/view/1364/1379>
- STANOVSKÝ, Jaroslav. Od „světáka“ k „brněnskému Démokritovi“: Maximilián Lamberg a Société patriotique de Hesse–Homburg. *Časopis Matice moravské*. 2025, roč. 144, č. 1, s. 3–36. ISSN 0862-3384.
- SÝKORA, Pavel. Dvořákovské metavariace Ctirada Kohoutka. *Muzikologické fórum*. 2025, roč. 14, č. 1–2, s. 34–47. ISSN 1805-3866.
- VESELÁ, Irena. Aurelia Antonia Rosmanitin (1746–1821): Musikerin und Zisterzienserin mit einer musikalischen Spur im Benediktinerkloster Rajhrad [Raigern]. *Hudební věda (Musicology)*. 2025, roč. 62, č. 4, s. 426–476. ISSN 2694-6998. Dostupné z: <https://hudebniveda.cz/2025/04/article-01.html>
- VESELÁ, Irena. Opera Costanza e Fortezza: the victory of Constancy, strength, virtue and love over pride and tyranny. *Musicologica Brunensia*. 2025, roč. 60, č. 1, s. 83–102. ISSN 2336-436X (online). Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/digilib.82318>

Metodika

- PAVELKOVÁ, Jindra. *Metodika zpracování knihovny a archivu Milana Kundery*.

Software

- JEBAVÝ, Filip a RANDIAK, Róbert. *MARC Comparator: Open source řešení pro zpracování a porovnávání bibliografických záznamů MARC*. Dostupné: <https://github.com/moravianlibrary/marc-comparator>
- ŽABIČKA, Petr. *DKT-Workflow: Open source řešení*. Dostupné: <https://github.com/moravianlibrary/kramarske-tisky>

VÝSTUPY NEZAŘAZENÉ DO RIV 2025

Kniha

- DOSTÁLOVÁ, Lenka; RICHTER, Vít a ŠEDÁ, Marie. *Doporučení pro výstavbu, rekonstrukci a zařizování knihoven zřizovaných a/nebo provozovaných na území České republiky*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s Knihovnickým institutem Národní knihovny ČR, 2025. ISBN 978-80-7051-361-3. Dostupné také z: https://mcvrk.mzk.cz/files/uploads/dokumenty%20ke%20sta%C5%BEen%C3%AD/FINAL_MZK_DVRZK_21_10_25_F.pdf

Článek

- BARÁNKOVÁ HYTKOVÁ, Barbora. ERASMUS+ není jen pro studenty VŠ. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/erasmus-neni-jen-pro-studenty-vs>
- BÖHMOVÁ, Věra. Cyklus Oči Brna a výstava Oženil jsem se s češtinou. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/cyklus-oci-brna-vystava-ozenil-jsem-se-s-cestinou>
- BÖHMOVÁ, Věra. Cyklus Oči Brna v baletním a cestovatelském duchu. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/cyklus-oci-brna-v-baletnim-cestovatelskem-duchu>
- DOSTÁLOVÁ, Lenka. Pojďme to propojit aneb Knihovny očima budoucích architektů. *Čtenář: Měsíčník pro knihovny*. 2025, roč. 77, č. 4, s. 54–55. ISSN 0011-2321.
- DOSTÁLOVÁ, Lenka. Architektura knihoven ve 21. století. *Knižnica*. 2025, roč. 26, č. 2, s. 46–55. ISSN 1336-0965. Dostupné také z: https://casopiskniznica.snk.sk/fileadmin/user_upload/Rocnik_2025/02/Mgr._Lenka_Dostalova.pdf
- DOSTÁLOVÁ, Lenka. Základní kámen nové knihovny? Spolupráce! *U nás: Knihovnicko-informační zpravodaj Královéhradeckého kraje*. 2025, roč. 35, č. 3, s. 14–15. ISSN 0862-9366. Dostupné z: [https://www.svkhhk.cz/svkhhk/u-nas-pdf_cisla/Rocnik-35-\(2025\)-Cislo-3.pdf](https://www.svkhhk.cz/svkhhk/u-nas-pdf_cisla/Rocnik-35-(2025)-Cislo-3.pdf)
- DUFKA, Jiří. Digitalizované staré tisky: Úvod do vyhledávání. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/digitalizovane-stare-tisky-uvod-do-vyhledavani>
- FRANKOVÁ, Jana. Nová výstava: Do Paříže! Středoevropští hudebníci u pařížských nakladatelů. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 3. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/nova-vystava-do-parize-stredoevropsti-hudebnici-u-parizskych-nakladatelu>
- GUNIŠ, Richard. Zahraniční knihovny MZK – ohlédnutí vpřed. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/zahranicni-knihovny-mzk-ohlédnutí-vpřed>
- CHLUPOVÁ, Radka. Zavádění RFID a nový informační pult ve foyer. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 3. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/zavadeni-rfid-novy-informacni-pult-ve-foyer>
- KAŠPAROVÁ, Veronika. AI může být skvělý nástroj, ale nikdy ne náhrada lidských vztahů – rozhovor s Barborou Karpíškovou. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 4. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/ai-muze-byt-skvely-nastroj-ale-nikdy-ne-nahrada-lidskych-vztahu-rozhovor-s-barborou>
- KAŠPÁRKOVÁ, Veronika. Elektronické služby knihoven VIII. *Duha: Informace o knihách a knihovnách* [online]. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/elektronicke-sluzby-knihoven-viii>
- KAŠPÁRKOVÁ, Veronika. Rozhovor s Terezou Liškovou – programovou manažerkou Nadace OSF. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/rozhovor-s-terezou-liskovou-programovou-manazerkou-nadace-osf>
- KLEPÁČOVÁ, Gabriela. 9. ročník Jižní Morava čte ve znamení Hudby mého srdce. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/9-rocnik-jizni-morava-cte-ve-znameni-hudby-meho-srdce>
- KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Ocenění TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2024 převzala Místní knihovna Litobratřice. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/oceneni-top-komunitni-knihovna-jihomoravskeho-kraje-2024-prevzala-mistni-knihovna>
- KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Projekty na podporu vyřazených knih v knihovnách. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 3. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/projekty-na-podporu-vyrazenych-knih-v-knihovnach>
- KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Dotační monitoring: Dotace Online 2.0. *Čtenář: Měsíčník pro knihovny*. 2025, roč. 77, č. 5, s. 58–59. ISSN 0011-2321. Dostupné také z: <https://casopisctenar.cz/2025/09/25/dotacni-monitoring-dotaceonline-2-0/>

- KRČÁL, Martin. Finský portál Finna jako inspirace pro české knihovnictví. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/finsky-portal-finna-jako-inspirace-pro-ceske-knihovnictvi>
- KRČÁL, Martin. Knihovny jako centra digitálního vzdělávání. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 4. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/knihovny-jako-centra-digitalniho-vzdelavani>
- KRČÁL, Martin a ZADRAŽILOVÁ, Iva. Týden knihoven 2025: Jsme tu pro vás. Naživo i online. *Duha: Informace o knihách a knihovnách* [online]. 2025, 39(4) [cit. 2025-12-03]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/tyden-knihoven-2025-jsme-tu-pro-vas-nazivo-i-online>
- KONEČNÝ, Lukáš a KRČÁL, Martin. Průvodce světem AI: přehled nástrojů umělé inteligence, 2025. ISBN 978-80-88230-05-2. Dostupné z: <https://www.citace.com/publikace/pruvodce-svetem-ai>
- KUBÍČEK, Jaromír. 90 let zákonného nařízení o povinném výtisku pro Moravskou zemskou knihovnu. *Duha: Informace o knihách a knihovnách* [online]. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/90-let-zakonneho-narizeni-o-povinnem-vytisku-pro-moravskou-zemskou-knihovnu>
- KUBÍČEK, Tomáš. Co je Sázka na svobodu Jiřího Přibáně? *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 3. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/co-je-sazka-na-svobodu-jiriho-pribane>
- KUBÍČEK, Tomáš. Moravská zemská knihovna spolupracuje s Tchajwanem. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 4. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/moravska-zemska-knihovna-spolupracuje-s-tchajwanem>
- KUBÍČEK, Tomáš. Zápisky z rozhovoru s Patrickem Chamoiseauem. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/zapis-ky-z-rozhovoru-s-patrickem-chamoiseauem>
- LIDMILA, Jan. Rozhovor s Veronikou Batelkovou – ředitelkou Zvol si info. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/rozhovor-s-veronikou-batelkovou-reditelkou-zvol-si-info>
- LIDMILA, Jan. Potřebujeme se naučit, jak zvládat nové výzvy – rozhovor s Ondřejem Hudečkem. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 4. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/potrebujeme-se-naucit-jak-zvladat-nove-vyzvy-rozhovor-s-ondrejem-hudeckem>
- LIDMILA, Jan a JANOŠKOVÁ, Kateřina. Rozhovor s Romanem Hájkem – novým předsedou SKIP. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 3. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/rozhovor-s-romanem-hajkem-novym-predsedou-skip>
- MACHÁTOVÁ, Martina. Postřehy z celostátní konference Spolupráce knihoven a škol II. – střední školy. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/postrehy-z-celostatni-konference-spoluprace-knihoven-skol-ii-stredni-skoly>
- MANOUŠKOVÁ, Mária a KAŠPÁRKOVÁ, Veronika. Meziknihovní výpůjční služby – rozhovor s Annou Nerglovou. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 3. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/meziknihovni-vypujcni-sluzby-rozhovor-s-annou-nerglovou>
- MATUŠKOVÁ, Jitka. Malé, naprosto tiché změny. *Duha: Informace o knihách a knihovnách* [online]. 2025, roč. 39, č. 4. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/male-naprosto-tiche-zmeny>
- MRÁZOVÁ, Anna. Zveme vás na Den brněnských knihoven 2025. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/zveme-vas-na-den-brnenskych-knihoven-2025>
- PAVELKOVÁ, Jindra; ZAJÍCOVÁ, Markéta a CHYBOVÁ, Marie. Knihovna Milana Kundery – dva roky od slavnostního otevření. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/knihovna-milana-kundera-dva-roky-od-slavnostniho-otevreni>
- ŠKOP, Michal. Bookport v Moravské zemské knihovně. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/bookport-v-moravske-zemske-knihovne>
- ŠKOP, Michal. Návštěva Státní knihovny v Berlíně. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 3. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/navsteva-statni-knihovny-v-berline>

- ŠKOP, Michal. Nekonečný příběh aneb Cesta k novému webu MZK. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/nekonecny-pribeh-aneb-cesta-k-novemu-webu-mzk>
- TOMEČKOVÁ, Karolína. Česko na cestě k čestnému hostování na Frankfurtském knižním veletrhu 2026. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 2. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/cesko-na-cestech-cestnemu-hostovani-na-frankfurtskem-kniznim-veletrhu-2026>
- ZADRAŽILOVÁ, Iva. Den s portálem Knihovny.cz (povídka). *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/den-s-portalem-knihovnycz-povidka>
- ZADRAŽILOVÁ, Iva. Třídenní cesta po knihovnách Helsinek: inspirace finským přístupem. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/tridenni-cesta-po-knihovnach-helsinek-inspirace-finskym-pristupem>
- ZADRAŽILOVÁ, Iva a KURFÜRSTOVÁ, Jana. Výhody zapojení do portálu Knihovny.cz. *Čtenář: Časopis pro knihovny*. 2025, 77, s. 13–14. ISSN 0011-2321. Dostupné z: <https://casopiscstenar.cz/2025/03/27/vyhody-zapojeni-do-portalu-knihovny-cz>
- ZIKUŠKA, Jan. SMART knihovny: Vzdělávání bez hranic. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 3. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/smart-knihovny-vzdelavani-bez-hranic>
- ŽABIČKA, Petr. Mapované cestopisy – projekt Digeocat. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 4. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/mapovane-cestopisy-projekt-digeocat>
- ŽABIČKOVÁ, Petra a KURFÜRSTOVÁ, Jana. Nenašli jste u nás? Chcete více informací? Hledejte zde – rozhovor s Bohdanou Stoklasovou. *Duha: Informace o knihách a knihovnách*. 2025, roč. 39, č. 1. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/nenasli-jste-u-nas-chcete-vice-informaci-hledejte-zde-rozhovor-s-bohdanou-stoklasovou>

VYSTOUPENÍ NA KONFERENCÍCH A PŘEDNÁŠKOVÁ ČINNOST

Dostálová, Lenka

5. února 2025, Moravská zemská knihovna, Brno
Knihovna pro 21. století očima studentů brněnské fakulty architektury
Představení pětileté spolupráce MCVRK a FA VUT

Dostálová, Lenka

26. března 2025, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Slezská univerzita v Opavě
Hyde park informačních profesionálů (online setkání)
Architektura knihoven ve 21. století

Dostálová Lenka

8. června 2025, Technická univerzita v Liberci
Odborná konference Architektura knihoven
Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven – ohlédnutí za pěti lety činnosti

Dostálová Lenka

6. listopad 2025, Dům hudby, Pardubice
XIII. konference Regionální funkce knihoven 2025
Novela Doporučení k výstavbě a rekonstrukci knihoven (představila PhDr. M. Šedá, KI NK ČR)

Drozda Martin

28. dubna 2025, Slovenská národní knižnica, Martin, Slovensko
Z dějin knižního trhu v kontexte obchodních i osobních vztahů
Obchodní dosah kramářských tisků skalické tiskárny na Moravě

Drozda Martin

27. května 2025, Památník písemnictví na Moravě, Rajhrad
Doprovodná přednáška pro veřejnost k výstavě Homo legens: Člověk čtoucí
Dřevořezy v kramářských tiscích

Dufka, Jiří

4. června 2025, Moravská zemská knihovna, Brno (ve spolupráci s Muzeem Brněnska - Památníkem písemnictví na Moravě a Fakultou restaurování Univerzity Pardubice)
Schovat nebo ukázat? Vystavování dokumentů na papíře (workshop, seminář)
Knihovny a literární muzea. Vystavování děl na papíře (spolu s Jiřím Davidem)

Dufka, Jiří

12. června 2025, Universität Wien, Vídeň, Rakousko
History of Map Collecting. Vienna. Central Europe and Beyond
Passion for Maps

Dufka, Jiří

16. června 2025, Humboldt-Universität, Berlín, Německo
Czech Chapbooks 1600–1900: Transcultural Crossing and Intermediality (zvaná přednáška, společně s M. Hanzelkovou)

Dufka, Jiří

25. června 2025, Masarykova univerzita, Brno
Scriptorium Brunense (letní škola)
Od rukopisu k tištěné knize (spolu s Lukášem Führerem)

Dufka, Jiří

20. listopadu 2025, PAU i PAN, Kraków, Polsko
Tabula itineraria: Zbiory kartograficzne w bibliotekach, muzeach, archiwach i kolekcjach prywatnych
Atlas of Bernard Paul Moll (Moll's Collection)

Dufka, Jiří

28. listopadu 2025, Olomouc
Bibliotheca antiqua
Staré tisky v Moravské zemské knihovně: zpráva o činnosti 2024/2025

Dufka, Jiří

podzimní semestr 2025, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno
Knížní kultura ve středověku a v rané novověku (výuka, společně s Přemyslem Barem)

Dufková, Kristýna; Mirová, Erika; Mündl, Natálie; Paulusová, Alena a Weisová, Eliška

10. března – 11. května 2025, e-learningový kurz
Digitalizace v knihovnách

Dvořáková, Martina

23. září 2025, Masarykův ústav a Archiv AV ČR
Umělá inteligence v archivním světě
AI pro zpracování a vyhledávání textů, obrázků a hudby

Dvořáková, Martina

23. září 2025, Masarykův ústav a Archiv AV ČR
Umělá inteligence v archivním světě
ScribbleSense: Aplikace pro efektivní přepis rukopisů

Grůzová, Anna

14. února 2025, Městské muzeum v Kloboukách u Brna

Městské muzeum v Kloboukách u Brna

Odstupte strany pekelné! Magie v textech moravského venkova 18. a 19. století
(zvaná přednáška)

Grůzová, Anna

19.–21. listopadu 2025, Masarykova univerzita – Moravská zemská knihovna, Brno

Christological Motives in Song Culture (Ústav českého jazyka a literatury FF MU,

Etnologický ústav AV ČR)

Christological motives in superstitious printings (zvaný příspěvek)

Guniš, Richard

14. května 2025, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

Frankfurt a Lipsko

Chodějovská, Eva

20.–22. března 2025, Boston, USA

71st meeting of the Renaissance Society of America

Noblemen travels in pre-modern Europe and the concept of networks

Chodějovská, Eva

23. dubna 2025, Městská knihovna v Praze

Plány a veduty staré Prahy

Chodějovská, Eva

videopodcast Miroslava Konvaliny, Městská knihovna v Praze

Mariánská listování s Evou Chodějovskou:

<https://youtu.be/m3TgaugXTRY?si=5HJfLIAsuslxKJB0>

Chodějovská, Eva

12. června 2025, Vídeň, Rakousko

History of Map Collecting: Vienna, Central Europe, and Beyond

Úvodní slovo, moderace

Chodějovská, Eva a Münzberger, Josef

18.–22. srpna 2025, Vancouver, Kanada

32nd International Cartographic Conference of the International Cartographic Association:

Mapping the Future: Innovation, Inclusion, and Sustainability

Beyond the Horizon: Visualizing and Interpreting Networks in Early Modern Europe

(poster, prezentoval Josef Münzberger)

Chodějovská, Eva a Münzberger, Josef

17.–19. září 2025, Praha

Digital Approaches in Cartographic Heritage

Reconstructing a Grand Tour: Digital storytelling of the Eggenberg Brothers' Journey,

prezentoval Josef Münzberger

Chodějovská, Eva

2.–3. října 2025, Univerzita Palackého Olomouc

Maps, Routes and Borders in Literary Culture

Journeys Recorded, Reflected and Suggested Across Europe in the Early Modern Period.

On Genres of Pre-modern Travel Writing as Perceived by Historiography (zvaná přednáška)

Chodějovská, Eva

2.–3. října 2025, Univerzita Palackého Olomouc

Maps, Routes and Borders in Literary Culture

In the Habsburg Service to the Supreme Porte. 17th Century Literary Reflections on Diplomatic Missions Mapped and Compared

Chodějovská, Eva

14. listopadu 2025, Paříž, Francie

Journée d'étude de la commission « Histoire » du Comité français de Cartographie

Maps of Prague exposed at the 1891 – Prague General Exhibition

Chodějovská, Eva

Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta – Filozofická fakulta, Brno

Historie kartografie (semestrální přednáška a seminář, spolu s doc. Zdeňkem Stachoněm)

Jebavý, Filip

6. května 2025, Brno

Seminář k digitalizaci (nejen) pro krajské knihovny XV

VERA

Jebavý, Filip; Kersch, Filip (Knihovna Akademie věd ČR) a Rychtář, Jan (Trinera)

27. listopadu 2025, Praha

AKM 2025

Využití AI a LLM v digitálních knihovnách

Jebavý, Filip

4. prosince 2025, Londýn, Velká Británie

Fantastic Futures 2025

AI Tools for Digital Libraries: Enhancing User Experience and Trust (poster)

Krafl, Martin

14. května 2025, Praha

Zasedání sdružení ENLit na podporu literatury v překladu v Evropě

Činnost Českého literárního centra a prezentace ČR na mezinárodních knižních veletrzích

Krafl, Martin

1.–5. září 2025, Cagliari, Sardinie, Itálie

Mediterranean Publishing Fellowship 2025

Aktivita Českého literárního centra a prezentace projektu GoH FBM 2026 CZECHIA

Krafl, Martin

12. září 2025, Brusel, Belgie

Evropská konference literárních institucí

Aktivita Českého literárního centra (CELA, rezidence, workshopy) a ENLit na podporu práce literárních překladatelů

Krafl, Martin

16. října 2025, Frankfurt n. M., Německo

Zasedání sdružení ENLit na podporu literatury v překladu v Evropě

Činnost Českého literárního centra a prezentace ČR na mezinárodních knižních veletrzích

Krafl, Martin

27.–29. října 2025, Valletta, Malta

Zasedání European Alliance of Academies

The Art(s) and Migration(s) Reflections and Responsibilities

Aktivita Českého literárního centra

Kratochvílová, Monika

19. března 2025, Knihovna Jiřího Mahena v Brně
Valná hromada SKIP Velká Morava
Malé regionální projekty SKIP Velká Morava

Kratochvílová, Monika

2. prosince 2025, Knihovna Jiřího Mahena v Brně
Kolegium SKIP Velká Morava
Malé regionální projekty SKIP Velká Morava na propagaci čtení a podporu čtenářství

Kratochvílová, Monika

3. prosince 2025, Moravská zemská knihovna v Brně
Dotační titul Jihomoravského kraje Obecní knihovny v novém: Výzva a příležitost pro obce do 3 000 obyvatel (webinář)

Krčál, Martin

jarní semestr 2025, KISK Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno
Knihovnické systémy a standardy (výuka)

Krčál, Martin

podzimní semestr 2025, KISK Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno
Úvod do knihovnictví (výuka)

Krčál, Martin

22. ledna 2025, Praha
Setkání krajských knihoven 2025
Knihovny.cz: Aktuální stav a vize

Krčál, Martin

9. dubna 2025, Brno
Citakon 2025
Citace AI: Když autorem není člověk

Krčál, Martin

14. dubna 2025, SDRUK, Brno
Knihovny.cz: Zpráva o aktuálním stavu

Krčál, Martin

14. května 2025, Zlín
Elektronické služby knihoven 2025
Když Google nenachází a Wikipedie tápe: Knihovny jako pevný bod v chaosu internetu

Krčál, Martin

2. června 2025, Brno
Knihovny.cz: Zpráva o aktuálním stavu

Krčál, Martin

5. září 2025, Gymnázium Řečkovice, Brno
AI v odborných textech

Krčál, Martin

16. září 2025, Jeseník
49. celostátní seminář knihovníků muzeí a galerií
Objeďte svět knihovních zdrojů: Knihovny.cz pro muzea a galerie

Krčál, Martin

22. říjen 2025, Brno

Řídící výbor CPK

Knihovny.cz: Zpráva o aktuálním stavu

Krčál, Martin

4. listopad 2025, Gymnázium Vídeňská, Brno

Jak psát odborné práce za pomoci knihovny

Krčál, Martin

6. listopad 2025, Hradec Králové

Bibliotheca Academica 2025

Katalog nové generace: Zjednodušte přístup k fondům a službám (nejen) ve vysokoškolském prostředí

Krčál, Martin

7. listopad 2025, Pardubice

Regionální funkce knihoven 2025

Knihovny.cz: Příklady využití v malých knihovnách

Krčál, Martin

10. listopad 2025, Městský úřad, Kutná Hora

Využití portálu Knihovny.cz v malých knihovnách

Krčál, Martin

21. listopad 2025, Brno

Rada CPK 2025

Knihovny.cz: Zpráva o aktuálním stavu

Kubíček, Tomáš

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha

Dějiny české literatury 20. století (výuka)

Kubíček, Tomáš

19.–23. března 2025, The University of Hong Kong, Hong Kong

Director's Public Lecture: The Self-Exiled Bard's Literary Haven (série přednášek)

Kubíček, Tomáš

4.–7. června 2026, Università degli studi di Padova, Padova, Itálie

Kundera without Kundera

I ritorni e altre perdite nell'opera di Milan Kundera

Kubíček, Tomáš

11. září 2025, Olomouc

Knihovny současnosti: *Milníky a pilíře* (organizace přednáškových bloků)

Kubíček, Tomáš

1.–3. října 2025, Universität Wien, Vídeň, Rakousko

250 let vídeňské bohemistiky

Českomoravská pokladnice: České kalendáře 19. a počátku 20. století (přednáška a vernisáž výstavy)

Kubíček, Tomáš

9. prosince 2025, Knihovna Václava Havla, Praha

Minikonference a kulatý stůl Arnošt Lustig100

Lehečka, Boris

16.–20. září 2025, Kraków, Polsko

TEI 2025

Converting data from Czech digital libraries to TEI

Lehečka, Boris

16.–20. září 2025, Kraków, Polsko

TEI 2025

Enriching textual data from digital libraries

Lehečka, Boris

25. listopadu 2025, Praha

Filozofická fakulta UK, kurz Základy digital humanities

Digitalizace textu a XML (XML, TEI, XPath, XSLT, XQuery)

Lidmila, Jan

14. května 2025, Karviná

Konference Profese knihovník

Představení časopisu Duha

Machová, Jitka

28. dubna 2025, Slovenská národná knižnica v Martině, Martin, Slovensko

Konference Z dejín knižného trhu v kontexte obchodných i osobných vzťahov

Slovacika v historickém fondu Moravské zemské knihovny v Brně

Machátová, Martina

17. února 2025, 19. května 2025, 6. října 2025, 24. listopadu 2025, Brno

Kurz základů vědecké práce

Moderní informační zdroje pro výzkum

Pavelková, Jindra

podzimní semestr 2025, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Dějiny knižní kultury (výuka)

Pečínková, Anna

22. března 2025, Stříbrný dům, Jihlava

Jihlava, hudební mapa Vysočiny a Gustav Mahler

Luterský kazatel Pavel Speratus (1484–1551) a jeho význam nejen pro Jihlavu

Pečínková, Anna

15. října 2025, Akademie věd ČR, Praha

Fara a farnost – duchovní a laici: Interakce, normy a praxe ve středověku a raném novověku

Luterští pastoři v Jihlavě před rokem 1620: Co víme o jejich životě a interakcích?

Pečínková, Anna

4.–6. listopadu 2025, Trnavská univerzita, Trnava, Slovensko

„Non habebis deos alienos...” Náboženské zmeny v dejinách stredovýchodnej Európy

Reformace v moravském královském městě Jihlava a její (středo)evropské souvislosti

Pečínková, Anna

jarní semestr 2025, Historický ústav Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno

Kapitoly z českých církevních dějin (1526–1620), výuka

Pečínková, Anna

podzimní semestr 2025, Historický ústav Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno
Reformace v Evropě (výuka)

Pokorná Korytarová, Lenka

29.–30. dubna 2025, Středočeská vědecká knihovna v Kladně, Kladno
36. zasedání Sekce pro bibliografii SDRUK ČR
Aktuální stav projektu ALKARO

Pokorná Korytarová, Lenka

19.–21. října 2025, Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje, Plzeň
XXVII. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů
Almanachy jako svědci protektorátní éry (1939–1945)

Stanovský, Jaroslav

9. dubna 2025, Moravský zemský archiv, Brno
Brněnský Démokritos, spisovatel, dobrodruh: Maxmilián Lamberg (1729–1792) mezi Moravou a Evropou

Stanovský, Jaroslav

6. června 2025, Università Ca'Foscari, Benátky, Itálie
Casanova in time 1725–2025
Casanova et Max Lamberg

Stanovský, Jaroslav

28. srpna 2025, Štětka, Univerzita Karlova, Praha
33. Francouzská letní univerzita Jana Husa
Une Arcadie à l'ombre des guerres ? L'aristocratie silésienne entre l'Autriche et la Prusse (1750–1800)

Stanovský, Jaroslav

9. září 2025, kulturní centrum, Rájec-Jestřebí
Maxmilián Lamberg (1729–1792) a jeho Zápisník světáka: Moravský osvícenec na cestě po Středomoří

Sýkora, Pavel

podzimní semestr 2025, Ústav hudební vědy FF MU (Akademie staré hudby), Brno
Hudební rétorika (semestrální cyklus přednášek)

Sýkora, Pavel

6. října 2025, Brno
Knihovna Jiřího Mahena
Igor Stravinskij – jeho duchovní a umělecký svět III: Antické inspirace

Sýkora, Pavel

22. října 2025, Ústav hudební vědy FF MU (Sdružená uměnovědná studia), Brno
Parodie antického mýtu od raného novověku do 20. století

Sýkora, Pavel

6. listopadu 2025, Ústav hudební vědy FF MU (Sdružená uměnovědná studia), Brno
Hudební skladatel Ctirad Kohoutek

Sýkora, Pavel

12. prosince 2025, Ústav hudební vědy FF MU (Sdružená uměnovědná studia), Brno
Parodie antického mýtu od raného novověku do 20. století

Veselá, Irena

14. listopad 2025, Ústav hudební vědy FF MU (Akademie staré hudby), Brno

*Johann Joseph Fux – Pietro Pariati: Costanza e Fortezza: Vztah hudby a slova ve slavnostní
opeře provedené v Praze dne 28. srpna 1723*

Zadražilová, Iva

podzimní semestr 2025, Vysoká škola Ambis

Základy odborné práce (výuka)

Zadražilová, Iva

29. ledna 2025, Jihočeská vědecká knihovna, České Budějovice

Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

4. března 2025, Praha

SKIP (NPK)

Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

5. března 2025, Knihovna Ústeckého kraje, Ústí nad Labem

Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

6. března 2025, online

Březen – měsíc čtenářů

Knihovny.cz – webinář (eknihy)

Zadražilová, Iva

13. března 2025, online

Březen – měsíc čtenářů

Knihovny.cz – webinář (vyhledávání)

Zadražilová, Iva

19. března 2025, Zlín

KKFB

Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

8. dubna 2025, Krajská knihovna Vysočiny, Havlíčkův Brod

Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

15. dubna 2025, Hradec Králové

SKIP pro metodiky

Knihovny.cz

Zadražilová, Iva

17. dubna 2025, Kladno

SVKK

Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

15. května 2025, Brno

Moravská zemská knihovna pro SKIP VISK

Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

19. května 2025, Městská knihovna Tábor, Tábor
Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

20. května 2025, Brno
Moravská zemská knihovna Krajská květnová konference
Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

12. června 2025, Moravská zemská knihovna, Brno
Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

11. září 2025, online
Týden pro digitální Česko
Knihovny.cz (webinář)

Zadražilová, Iva

18. září 2025, Brno
Moravská zemská knihovna – UNOB
Knihovny.cz (školení)

Zadražilová, Iva

24. září 2025, Zlín
Knihovna v obci
Knihovny.cz

Zadražilová, Iva

9. října 2025, online
Týden knihoven
Knihovny.cz (webinář)

Zajícová, Markéta

10. září 2025, Jihlava
Knihovny současnosti
Jsem tvůrce, nebo loutka?: Kunderův Žert jako krajina demokratického vzdělávání
(workshop)

Zajícová, Markéta

8. listopadu 2025, Ústav hudební vědy FF MU (Sdružená uměnovědná studia), Brno
Literní lekce v Knihovně Milana Kundery a specifika edukace studujících na SŠ

Žabička, Petr

24. února 2025, online
Darjah Library Group
Using AI/ML to improve library digital collections

Žabička, Petr

15. dubna 2025, Jasná, Slovensko
Konference ILIDE 2025
AI/ML in Digital Libraries: Designing for Clarity and Control

Žabička, Petr; Lhoták, Martin (Knihovna Akademie věd ČR) a Bežová, Michaela (Národní knihovna ČR)
5. května 2025, Brno
Seminář k digitalizaci (nejen) pro krajské knihovny XIV
Česká digitální knihovna

Žabička, Petr

6. května 2025, Brno
Seminář k digitalizaci (nejen) pro krajské knihovny XIV
Digitalizace a zpřístupnění netextových dokumentů

Lhoták, Martin (Knihovna AV ČR) a **Žabička, Petr**
13. května 2025, Zlín
Elektronické služby knihoven VIII
Kramerius pro všechny: Využití AI, zpřístupnění pro zdravotně znevýhodněné

Žabička, Petr a Fiala, Tomáš (CVTI SR)

14. května 2025, Zlín
Elektronické služby knihoven VIII
Projekt Smart vzdelávanie v knižniciach: Cesta k digitálnej budúcnosti

Žabička, Petr a Rychtář, Jan (Trinera)

11. června 2025, Praha
České oborové bibliografie v éře digitálního věku
Využití umělé inteligence při zpracování dokumentů

Žabička, Petr a Rychtář, Jan (Trinera)

10. září 2025, Jihlava
Knihovny současnosti
Využití AI v Krameriovi: Co už umíme a co chystáme

Maixnerová, Lenka (Národní knihovna ČR) a **Žabička, Petr**

10. září 2025, Jihlava
Knihovny současnosti
Modernizace centrálních knihovních systémů v ČR

Žabička, Petr

23. září 2025, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Praha
Umělá inteligence v archivním světě
AI pro zpracování a vyhledávání textů, obrázků a hudby

Žabička, Petr a Rychtář, Jan (Trinera)

3. říjen 2025, Štrasburk, Francie
EOD Network meeting
AI Search of Copyrighted Material: Possibilities and Developments

Rychtář, Jan (Trinera) a **Žabička, Petr**

14. říjen 2025, Gdaňsk, Polsko
Dziedzictwo w sieci: Digitalizacja w erze przemian / Heritage Online: Digitization in an Era of Change
Experience with AI/ML Integration into Digital Libraries (zvaná přednáška)

Žabička, Petr; Lhoták, Martin (Knihovna Akademie věd ČR); Rychtář, Jan (Trinera)

a Kocourek, Pavel (Inovatika)
27. listopad 2025, Praha
Konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě
Česká digitální knihovna a nové uživatelské rozhraní systému Kramerius

Žabička, Petr a Rychtář, Jan (Trinera)

27. listopad 2025, Praha

Konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě

Katalogizace s podporou AI

Žabička, Petr; Rychtář, Jan (Trinera); Lhoták, Martin (Knihovna Akademie věd ČR); Jebavý, Filip a Kersch, Filip (Knihovna Akademie věd ČR)

4. prosince 2025, Londýn, Velká Británie

Fantastic Futures

AI Tools for Digital Libraries: Enhancing User Experience and Trust (poster)

ČLENSTVÍ V KOMISÍCH 2025

Ilona Bašistová

členka pracovní skupiny pro zpracování speciálních dokumentů při Národní knihovně ČR

Mgr. Lenka Dostálová

členka IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions), sekce Library Design Section

členka LIBER (International Federation of Library Associations and Institutions), pracovní skupina Architecture Group

členka redakční rady časopisu *Čtenář: měsíčník pro knihovny*

členka komise soutěže Komunitní knihovna Jihomoravského kraje

členka komise celostátní soutěže Knihovna roku

členka Sekce veřejných knihoven (SKIP)

členka Bezbariérové knihovny (SKIP)

členka Komise pro zahraniční styky (SKIP)

členka skupiny hodnotitelů literární ceny Magnesia Litera

členka hodnotící komise Jižní Morava čte

Mgr. Jiří Dufka

člen komise VISK6

člen pracovní skupiny pro historické fondy při Národní knihovně ČR

člen podkomise UNESCO pro kartografické dokumenty

člen výboru Muzejní a vlastivědná společnost v Brně

Mgr. Taťána Fišáková

členka pracovní skupiny pro věcný popis při Národní knihovně ČR

Mgr. Jana Franková, Ph.D.

spolupracovnice Institut de Recherche en musicologie (UMR 8223)

spolupracovnice Oddělení výzkumu Centre de musique baroque de Versailles

Mgr. et Mgr. Anna Grůzová, Ph.D.

členka České národopisné společnosti

členka poroty udílení ceny Knihy v Brně

Mgr. Dana Chalupská

členka poroty ocenění Knihy v Brně

Mgr. Radka Chlupová, MBA

členka pracovní skupiny pro zpracování seriálů při Národní knihovně ČR

členka Komise pro povinný výtisk při Národní knihovně ČR

Koncepce rozvoje knihoven 2021–2027 – prioritá 4 Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů

Mgr. Eva Chodějovská, Ph.D.

členka redakční rady časopisu *Historická geografie* (Praha)
členka redakční rady časopisu *Z Českého ráje a Podkrkonoší* (Jičín–Semily)
vědecký korespondent časopisu *Città e storia* [Cities and History] (Řím, Itálie)
členka Komise pro historickou geografii (Praha)
předsedkyně Pracovní skupiny pro mapy v archivech při Archivní správě Ministerstva vnitra
členka Centro Geo-Cartografico di Studi e Documentazione (GeCo) [Geograficko-kartografické studijní a dokumentační centrum (GeCo)] (Università degli Studi v Tridentu, Itálie)
členka Local organising committee of the International Conference of the History of Cartography, Prague-Brno 2026

Mgr. Filip Jebavý

člen odborné komise OUKKO (Odbor umění, knihoven a kreativních odvětví Ministerstva kultury)
člen komise VISK 7
člen vývojového týmu Krameria

PhDr. Věra Jelínková, Rytíř péče o památky v Jihomoravském kraji

vedoucí Komise pro regeneraci památkové zóny v Ivančicích

Mgr. Jan Klos

člen Pracovní skupiny pro jmenné zpracování knih

Ing. Martin Krafl

prezident sdružení ENLIT (European Network for Literary Translation)
člen komise mobility Českého literárního centra
člen Dramaturgické rady hostování ČR na Frankfurtuském knižním veletrhu 2026
člen Mezinárodní čestné rady Nadačního fondu Arnošta Lustiga

Mgr. et Mgr. Monika Kratochvílová

členka komise Knihovna roku
členka Sekce pro regionální funkce SDRUK
členka výkonného výboru SKIP ČR
členka regionálního výboru SKIP Velká Morava
členka Skupiny pro obecní knihovny SKIP
předsedkyně celostátní komise MARK
předsedkyně komise soutěže Komunitní knihovna Jihomoravského kraje
členka redakce časopisu *Duha*

PhDr. Martin Krčál, Ph.D.

člen výkonného výboru SKIP ČR
člen Sekce vzdělávání SKIP

prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

externí spolupracovník ForschergruppeNarratologie <http://www.icn.uni-hamburg.de>, Universität Hamburg
člen oborové rady doktorského studia Dějin novější české literatury FF JČU České Budějovice
člen oborové rady doktorského studijního programu Teorie literatury FF UP Olomouc
spolupracovník Centre de Recherches sur les Arts et le Langage, L'École des hautes études en sciences sociales (EHESS) <http://cral.ehess.fr/index.php?/equipes/882-litteratures-et-textes>
člen oborové rady doktorského studia Teorie literatury ÚČL a LV FF UK Praha
člen vědecké rady Filozofické fakulty JČU v Českých Budějovicích
člen vědecké rady Jihočeské univerzity
člen Ediční rady Masarykovy univerzity v Brně
člen oborové rady Teorie a dějiny novější české literatury FF JČU
člen oborové rady Obecná a srovnávací literatura FF UK

člen oborové rady Germanoslavistika FF UK
člen oborové rady Informační věda FF UK
člen vědecké rady Slovenská národní knihovny
člen Pražského lingvistického kroužku
člen poroty Cena Jaroslava Seiferta, od 2019 předseda poroty
člen Ústřední knihovnické rady
člen redakční rady *ProInflow*
předseda Nadace knihoven ČR
člen rady Sdružení knihoven
člen řídicí rady Centrálního portálu knihoven
člen pracovní skupiny pro řešení koncepce rozvoje knihoven 2020–2027
garant pilíře I. Koncepce rozvoje knihoven v ČR na období 2020–2027
člen pracovní skupiny projektu Cizojazyčná literatura
člen poroty Ceny Franze Kafky
člen redakční rady časopisu *Knižnica*
člen redakční rady časopisu *DUHA*

Boris Lehečka

místopředseda České asociace pro digitální humanitní vědy

Mgr. Jan Lidmila

člen Sekce vzdělávání SKIP
člen Sekce veřejných knihoven SKIP
člen redakční rady časopisu *DUHA*

PhDr. Martina Machátová

garantka za normy a aktivity PATLIB (ochrana průmyslového vlastnictví)

Bc. Josef Moravec

člen VuFind Project Management Committee

PhDr. Anna Mrázová

členka pracovní skupiny pro Koncepci rozvoje knihoven, priorita č. 6 – Systém hodnocení a marketing veřejných knihovnických a informačních služeb

Mgr. et Mgr. Jana Peňázová

členka pracovní skupiny pro zpracování speciálních dokumentů při Národní knihovně ČR

PhDr. Jindra Pavelková

Koncepce rozvoje knihoven 2021–2027 – priorita 4 Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů
předsedkyně Národního komitétu UNESCO – Paměť světa
viceprezidentka ICARUS4all

Mgr. Ludmila Pohanková

členka pracovní skupiny pro knihovny s povinným výtiskem a nabídkovou povinností

Mgr. Lenka Pokorná Korytarová

členka Sekce pro bibliografii SDRUK

Mgr. Simona Poláchová

členka pracovní skupiny pro knihovny s povinným výtiskem a nabídkovou povinností

Anna Sládková

členka pracovní skupiny pro zpracování speciálních dokumentů při Národní knihovně ČR

doc. PhDr. Pavel Sýkora, Ph.D.

člen redakční rady hudební revue *Opus musicum* (Brno)

člen programové rady Učitelství estetické výchovy pro střední školy FF MU

Mgr. Irena Veselá, Ph.D.

členka výboru České národní skupiny IAML (International Association for Music Libraries, Archives a Documentation Centres), z. s.

členka pracovní skupiny pro věcný popis hudebnin a zvukových dokumentů při Národní knihovně ČR

členka programové rady studijních programů Hudební věda a Teorie a provozovací praxe staré hudby na FF MU Brno

Mgr. Dominika Vodáková

členka pracovní skupiny pro zpracování speciálních dokumentů při Národní knihovně ČR

členka komise VISK 5

PhDr. Iva Zadražilová, Ph.D.

členka komise IVIG – Komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost

Ing. Petr Žabička

člen Ústřední knihovnické rady (do 11/2025)

člen pracovních skupin pro řešení koncepce rozvoje knihoven ČR

člen expertního týmu Centrálního portálu knihoven

odborný garant VISK 8

člen pracovní skupiny EOSC CZ pro humanitní vědy a umění

člen vývojového týmu Krameria

člen vývojového týmu ProArc

člen atestační komise KNAV

VEDENÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE ZA ROK 2025**prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.**

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

Filip Šimr: Estetika románů Milana Kundery (DP)

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

Barbora Řezáčová: Petr A. Bílek jako typ programové kritiky? (BP)

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

Kristýna Studénková: Jan Procházka: Vypravěč doby (BP)

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

Petr Formánek. Sémantika fikčního světa Procesu Franze Kafky (BP)

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

Ivan Rut: Krize moderního člověka v díle Egona Hostovského (BP)

PhDr. Iva Zadražilová, Ph.D.

Ambis, vysoká škola

Vendulka Krejčí: Kritické myšlení v éře umělé inteligence: Jak čelit dezinformacím a deep fake technologiím (BP)

Ambis, vysoká škola

Hana Macháčková: Vliv dezinformačních kampaní na kybernetickou bezpečnostní kulturu běžných uživatelů internetu (BP)

Ambis, vysoká škola

Martina Veselá: Spokojenost úředníků vybraného územně samosprávného celku se systémem profesního vzdělávání (BP)

Ambis, vysoká škola

Kristýna Rokosová: Vzdělávání zaměstnanců ve firmě (BP)

Ambis, vysoká škola

Dominik Daněk: Marketing informačních služeb: Využití digitálního marketingu k přilákání nové generace uživatelů knihoven (BP)

Ambis, vysoká škola

Bc. Diana Jaklová: Vliv technologického vývoje na informační gramotnost a spotřebitelské chování: Role umělé inteligence, rozšířené reality a personalizace ve formování kritického hodnocení a rozhodování spotřebitelů (DP)

Ing. Martin Krafl

CEVRO Praha

Mgr. Martina Vojíková, PGDJ: Význam správné volby vyjadřování a narativu pro efektivní přenos sdělení napříč organizačními úrovněmi

Ekonomická činnost organizace v roce 2025

ÚDAJE O ROZPOČTU PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ

V upraveném rozpočtu na rok 2025 obdržela Moravská zemská knihovna v Brně od zřizovatele příspěvek na provoz ve výši 199 451 552 Kč. V průběhu roku 2025 bylo provedeno 15 rozpočtových úprav.

Dotace a příspěvky (neinvestiční) poskytnuté v roce 2025 od zřizovatele i ostatních poskytovatelů (v tis. Kč)

Příspěvek na provoz MK ČR	199 452
Dotace na projekty MK ČR	14 238
Mimorozpočtové zdroje	19 908
Neinvestiční dotace a příspěvky celkem	233 598

VYHODNOCENÍ VÝNOSŮ A NÁKLADŮ

Přehled celkových nákladů a výnosů organizace a porovnání nákladů a výnosů s upraveným rozpočtem jen za provozní činnost bez účelových dotací a mimorozpočtových zdrojů uvádí následující tabulka.

Vybrané ukazatele (v tis. Kč)

Ukazatel	Skutečnost k 31. 12. 2025 včetně mimorozpočtových zdrojů	Provoz		
		Upravený rozpočet	Skutečnost k 31. 12. 2025	% plnění
Výnosy celkem	227 750	209 822	188 120	x
Výnosy z vlastní činnosti	6 483	6 399	6 480	101,27
Výnosy z prodeje pozemků	0	0	0	0
Zúčtování fondů	3 553	3 168	945	x

Ostatní výnosy	783	792	749	94,57
Finanční výnosy	6	11	6	54,55
Příspěvek a dotace od zřizovatele	193 997	199 452	179 940	90,22
Mimorozpočtové zdroje	22 928	0	0	×
Náklady celkem	227 750	209 822	188 120	×
Spotřebované nákupy	21 686	22 729	20 975	92,28
Z toho akvizice	2 111	3 694	2 111	57,15
Opravy	2 531	1 281	2 492	194,54
Cestovné	3 648	3 453	2 862	82,88
Reprezentace	621	1 139	531	46,62
Služby	39 587	51 575	31 376	60,83
Osobní náklady	138 265	114 422	114 400	99,98
Z toho mzdové náklady	99 216	82 559	82 559	100,00
Daně a poplatky	81	158	81	51,27
Ostatní náklady	6 662	4 995	5 292	105,95
Odpisy	14 557	9 976	9 999	100,23
Finanční náklady	111	94	111	118,08
Daň z příjmů	1	0	1	0,00
Výsledek hospodaření	0	0	0	×

Pozn.: Závazný limit prostředků na platy a závazný limit OON byl dodržen. Rozdíl ve výši (19 512 tis. Kč) mezi skutečným čerpáním příspěvku od zřizovatele (179 940 tis. Kč) a upraveným rozpočtem (199 452 tis. Kč) tvoří nečerpané prostředky z roku 2025 zaúčtované na syntetický účet 384 – Výnosy příštích období dle metodického pokynu MKČR k účetní závěrce za rok 2025.

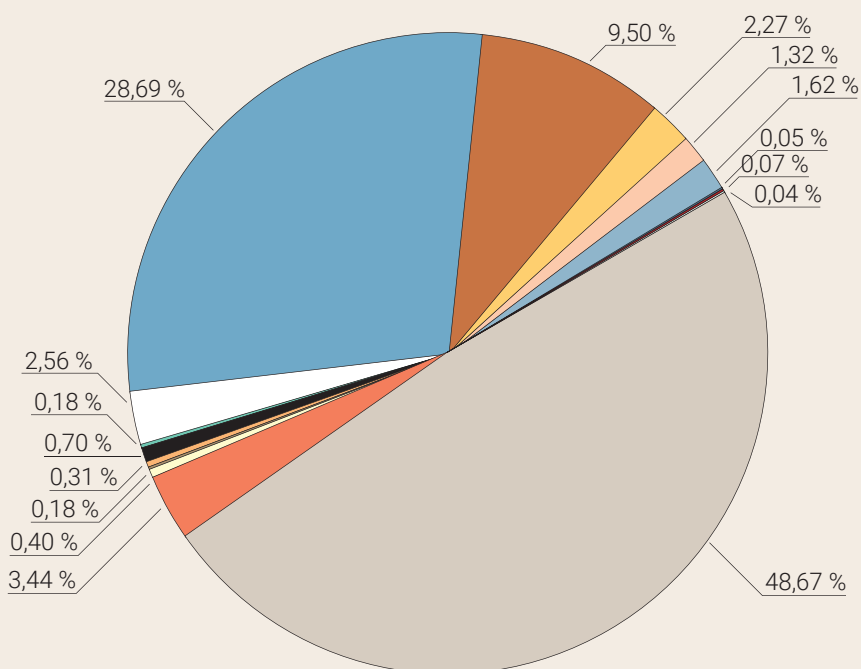
ROZBOR VÝNOSŮ Z VLASTNÍ ČINNOSTI A OSTATNÍCH VÝNOSŮ PŘÍBLIŽUJÍ NÁSLEDUJÍCÍ DVĚ TABULKY

Výnosy z vlastní činnosti bez smluvních pokut a úroků z prodlení (v tis. Kč)

Položka	Skutečnost k 31. 12. 2025	% z celkového objemu výnosů z vlastní činnosti
Publikace	2	0,04
Knihovnické fotoslužby, tisk a vazby	4	0,07
Čipové karty pro nájemce	3	0,05
Samoobslužný tisk a kopie	90	1,62
RKK	73	1,32
Vložné	126	2,27
Propagace	527	9,50
Registrační poplatky	1 592	28,69
Náhrady za EE	142	2,56
Náhrady za vodné a stočné	10	0,18
Náhrady za teplo	39	0,70
Náhrady za služby	17	0,31
Rešerše	10	0,18
EOD	22	0,40
MVS a MMVS	191	3,44
Pronájmy	2 701	48,67
Celkem	5 549	100,00

Struktura výnosů z vlastní činnosti v %

- pronájmy
- MVS a MMVS
- EOD
- rešerše
- náhrady za služby
- náhrady za teplo
- náhrady za vodné a stočné
- náhrady za EE
- registrační poplatky
- propagace
- vložné
- RKK
- samoobslužný tisk a kopie
- čipové karty pro nájemce
- knihovnické fotoslužby, tisk a vazby
- publikace

Ostatní výnosy (v tis. Kč)

Položka	Skutečnost k 31. 12. 2025	% z celkového objemu ostatních výnosů
Ostatní pokuty a penále	909	17,23
Jiné ostatní výnosy	4 366	82,77
Celkem	5 275	100,00

ROZBOR ČERPÁNÍ MZDOVÝCH PROSTŘEDKŮ

Plán práce na průměrný přepočtený počet úvazků 185,2 nebyl překročen. Celkový přepočtený počet zaměstnanců za rok 2025 činil 201,93 úvazků, z nichž 19,14 úvazků bylo vykázáno jako mimorozpočtové zdroje, zbylých 182,79 činily úvazky ve stanoveném závazném limitu (185,2). Závazný ukazatel čerpání mzdových prostředků pro rok 2025 byl překročen o 54 Kč, což bylo financováno zapojením fondu odměn.

FINANCOVÁNÍ REPRODUKCE MAJETKU Z SMVS

V roce 2025 čerpala MZK ze systému SMVS 192 061,80 Kč na akci 134V131000291 s názvem Web pro FBM26, 3 514 795,80 Kč na akci 134V131000144 s názvem Fotovoltaická elektrárna na objektu knihovny a depozitáře H1, 244 000 Kč na akci 134V151000155 s názvem Veletržní stánek FBM26, 292 820 Kč na akci 134V131000292 Vizualní identita FBM26. Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO, které jsou také z částí financovány z programu SMVS 535 323,57 Kč na akci 134V741000008 Nová infrastruktura pro provoz portálu Česká digitální knihovna (ČDK) v MZK, 997 266,90 Kč na akci 134V7411000009 Nové vlastnosti ČDK, 1 953 419,51 Kč na akci 134V7410000017 Vývoj a integrace AI prvků pro digitalizaci knihovnických fondů, 413 700 Kč na akci 134V7410000016 Nové nástroje a vybavení pro digitalizaci a zpřístupnění materiálů MZK, 730 676 Kč na akci 134V731000051 Nové vybavení pro digitalizaci a zpřístupnění v MZK, 1 036 460,97 Kč na akci 134V731000052 Nové vybavení pro digitalizaci zvuku MZK.

MEZINÁRODNÍ PROGRAMY

Mezinárodní projekty Moravské zemské knihovny v Brně byly v roce 2025 následující:

Program: Kreativní Evropa	Connecting Emerging Literary Artists (CELA II)
Období projektu	2024–2027
Finance celkem	celkové náklady projektu: 112 847 EUR celkové náklady projektu – partner MZK: 75 232 EUR příspěvek EU – partner MZK na rok 2025: 21 276,61 EUR
Program: Kreativní Evropa	Expanding literature routes in Europe (Archipelagos)
Období projektu	2023–2027
Finance celkem	celkové náklady projektu: 45 822 EUR celkové náklady projektu – partner MZK: 19 638 EUR příspěvek EU – partner MZK na rok 2025: 13 746 EUR

ÚDAJE O PODÍLU STÁTNÍHO ROZPOČTU NA FINANCOVÁNÍ ČINNOSTI MZK

Mimo schválený příspěvek na provoz byly v průběhu roku 2025 zřizovatelem poskytnuty neinvestiční účelové prostředky na projekty ve výši 14 237 729 Kč a investiční účelové prostředky na projekty ve výši 44 964 178 Kč. MZK navíc získala neinvestiční mimorozpočtové zdroje ve výši 19 907 874,99 Kč.

Přehled čerpaných účelových dotací a darů včetně mimorozpočtových (v Kč)

Ukazatel	Neinvestiční prostředky		Investice	
	Poskytnuto 2025	Čerpáno 2025	Poskytnuto 2025	Čerpáno 2025
Příspěvek na provoz od zřizovatele	199 451 552,00	179 939 685,35	0,00	0,00
Příspěvek na provoz – provoz	148 492 265,00	148 492 265,00	0,00	0,00
Příspěvek na provoz – kulturní aktivity	48 098 181,00	28 499 920,35	0,00	0,00
Příspěvek na provoz – ostatní	2 861 106,00	2 947 500,00	0,00	0,00
Účelové dotace od zřizovatele	14 237 729,00	14 047 956,05	44 964 178,00	8 804 568,50
DKRVO	10 102 000,00	10 102 000,00	0,00	0,00
NAKI III Almanachy, kalendáře, ročenky v čs. zemích	2 840 000,00	2 840 000,00	0,00	0,00

Individuální a systémové dotace 134V151000177 Rekonstrukce topení a chlazení	0,00	0,00	20 000 000,00	0,00
Individuální a systémové dotace 134V131000144 Fotovoltaická elektrárna na objektu knihovny a depozitáře H1	0,00	0,00	7 413 057,00	3 514 795,80
Individuální a systémové dotace 134V151000146 Modernizace osvětlení	0,00	0,00	10 000 000,00	0,00
Individuální a systémové dotace 134V131000291 Web pro FBM26	47 938,00	0,00	192 062,00	192 061,80
Individuální a systémové dotace 134V131000292 Vizualní identita FBM26	186 452,00	26 620,00	331 548,00	266 200,00
Individuální a systémové dotace 134V151000155 Veletržní stánek FBM26	0,00	0,00	2 125 000,00	244 000,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V741000008 DRDK: Nová infrastruktura pro provoz portálu ČDK	398 824,00	398 823,57	136 500,00	136 500,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V741000009 DRDK: Nové vlastnosti ČDK	3 696,00	3 696,00	993 571,00	993 570,90
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V741000017 Vývoj a integrace AI prvků pro digitalizaci knihovních fondů	72 660,00	72 659,51	1 880 760,00	1 880 760,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V741000016 Nové nástroje a vybavení pro digitalizaci a zpřístupnění materiálů MZK	233 520,00	233 520,00	180 180,00	180 180,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V731000051 Dig. kult. statků a nár. kult. pam. II Nové vybavení pro digitalizaci a zpřístupnění v MZK	13 526,00	13 526,00	1 032 150,00	717 150,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V731000052 Dig. kult. statků a nár. kult. pam. II Nové vybavení pro digitalizaci zvuku MZK	357 113,00	357 110,97	679 350,00	679 350,00

Účelové dotace a dary od jiných poskytovatelů	19 907 874,99	25 593 796,75	26 367 805,20	26 367 805,20
NAKI III semANT (VUT)	1 317 000,00	1 317 000,00	0,00	0,00
NAKI III Orbis Pictus (KNAV ČR)	980 000,00	980 000,00	0,00	0,00
NAKI III OmniOMR (UK)	2 285 000,00	2 285 000,00	0,00	0,00
NAKI III Smart digilinka (KNAV ČR)	1 109 000,00	1 109 000,00	0,00	0,00
Clariah 2023–2025 (UK)	1 528 000,00	1 528 000,00	0,00	0,00
Grantová agentura ČR	1 517 000,00	1 548 000,00	0,00	0,00
Interreg	549 200,72	1 450 528,94	118 515,20	118 515,20
ERASMUS+ Digeocat	z 2024	477 611,00	0,00	0,00
Kreativní Evropa CELA (EU)	576 125,72	846 325,17	0,00	0,00
Kreativní Evropa Archipelagos (EU)	333 175,55	219 892,79	0,00	0,00
Regionální funkce MZK (Jihomoravský kraj)	2 530 000,00	2 530 000,00	0,00	0,00
Centrum zaměřené na dílo MK (Jihomoravský kraj)	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00
Jižní Morava čte 2024–2025 (Jihomoravský kraj)	z roku 2024	100 517,52	0,00	0,00
Jižní Morava čte 2025–2026 (Jihomoravský kraj)	250 000,00	93 500,00	0,00	0,00
Den brněnských knihoven (Jihomoravský kraj)	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00
Kulturní aktivity (Město Brno)	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00
Den brněnských knihoven (Město Brno)	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00
Knihovna MK (Město Brno)	500 000,00	500 000,00	0,00	0,00
Den brněnských knihoven (MČ Královo Pole)	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00
SDRUK Erasmus +	29 707,00	29 707,00	0,00	0,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V741000008 DRDK: Nová infrastruktura pro provoz portálu ČDK	1 899 161,00	1 899 161,00	650 000,00	650 000,00

Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V741000009 DRDK: Nové vlastnosti ČDK	17 600,00	17 600,00	4 731 290,00	4 731 290,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V741000017 Vývoj a integrace AI prvků pro digitalizaci knihovních fondů	346 000,00	346 000,00	8 956 000,00	8 956 000,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V741000016 Nové nástroje a vybavení pro digitalizaci a zpřístupnění materiálů MZK	1 112 000,00	1 112 000,00	858 000,00	858 000,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V731000051 Dig. kult. statků a nár. kult. pam. II Nové vybavení pro digitalizaci a zpřístupnění v MZK	64 410,00	64 410,00	4 915 000,00	4 915 000,00
Projekty spolufinancované EU z prostředků NPO 134V731000052 Dig. kult. statků a nár. kult. pam. II Nové vybavení pro digitalizaci zvuku MZK	1 700 529,00	1 700 529,00	3 235 000,00	3 235 000,00
EU IROP podíl dotace a použití vrácených prostředků za skener	z předchozích let	52 401,02	2 904 000,00	2 904 000,00
Transferové podíly dotací		4 558 161,46	0,00	0,00
Dar – Tritius Solutions a.s.	7 000,00	7 000,00	0,00	0,00
Dary věcné – Různí poskytovatelé	56 966,00	56 966,00	0,00	0,00
Dar – Nadace PPF	500 000,00	63 988,85	0,00	0,00
Dar – Různí poskytovatelé pro DBK	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00
Dar – Různí poskytovatelé pro JMČ	z předchozích let	497,00	0,00	0,00
Celkem čerpáno od všech poskytovatelů	233 597 155,99	219 581 438,15	71 331 983,20	35 172 373,70

Pozn.: Rozdíl mezi skutečným čerpáním příspěvku na provoz a poskytnutými prostředky tvoří nečerpané prostředky zaúčtované na syntetický účet 384 – Výnosy příštích období naučtované dle metodického pokynu MKČR k účetní závěrce za rok 2025. Rozdíl u individuálních a systémových dotací je dán čerpáním prostředků v rozložení několika let dle rozhodnutí o poskytnutí dotace. Rozdíly mezi skutečným čerpáním projektů Kreativní Evropy a poskytnutými prostředky jsou způsobeny časovým obdobím trvání grantů/projektů a smluvními podmínkami a jejich čerpáním. Rozdíl u ostatních darů mezi skutečným čerpáním a poskytnutím darů je dán obsahem darovací smlouvy a čerpáním darů. Rozdíl v čerpání a poskytnutí dotace u ostatních projektů je dán podmínkami dotace, přiznáním platby a vyúčtováním nebo případnou vratkou (z důvodu nedočerpání dotace).

REZERVNÍ FOND

V roce 2025 činila celková tvorba rezervního fondu 2 704 017,09 Kč a celkové čerpání fondu činilo 4 485 737,72 Kč. Počáteční stav fondu byl k 1. 1. 2025 celkem 7 651 678,14 Kč a konečný stav k 31. 12. 2025 byl 5 869 957,61 Kč. Významnou položkou tvorby rezervního fondu byly prostředky na realizace zahraničních projektů Cela, Archipelagos, Interreg.

PŘEHLED HOSPODÁŘSKÝCH ČINNOSTÍ

Moravská zemská knihovna v Brně nevykonávala žádnou hospodářskou činnost.

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ

Moravská zemská knihovna v Brně realizovala svoji činnost v roce 2025 s celkovými náklady 227 750 933,41 Kč, s celkovými výnosy 227 750 933,41 Kč a dosáhla vyrovnaného výsledku hospodaření. Celkově lze zhodnotit, že organizace hospodařila se svěřeným majetkem řádně a hospodaření organizace je pod kontrolou.

Plnění výkonových ukazatelů

Poř. č.	úkol	MZK celkem	z toho jednotlivé knihovny						
		plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
	Stav knihovního fondu (předešlý rok)	4 439 610	4 411 135	7 143	7 312	9 070		4 950	0
1	Celkový stav k 31.12. daného roku	4 468 537	4 438 763	6 960	7 388	7 757		5 410	2 259
	Z toho zpracováno v PC		2 801 661						
	1.1 Knihy		1 987 557						
	1.2 Zkompletované seriály		618 816						
	1.3 Ostatní dokumenty (vč. RKP)		195 288						
	1.3.1 Kartografické dokumenty		30 780						
	1.3.2 Hudebniny		101 549						
	1.3.3 AV dokumenty zvukové a obrazové		19 449						
	1.3.4 Elektronické dokumenty		26 765						
	1.3.5 Grafika		11 523						
	1.3.6 Normy		1 238						
	1.3.7 Patenty		0						
	1.3.8 Rukopisy		3 984						
2	Přírůstky knihovního fondu	34 328	31 354	88	167			460	2 259
	2.1 Knihy	27 101	24 607	86	153			381	1 873
	2.2 Zkompletované seriály	5 731	5 303					43	386

Poř. č.	úkol	plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
	2.3 Ostatní dokumenty	1 496	1 444	2	14			36	0
	2.3.1 Kartografické dokumenty	687	687					0	
	2.3.2 Hudebniny	303	299	2				2	
	2.3.3 AV dokumenty zvukové	194	194					0	
	2.3.4 Elektronické dokumenty	239	225		14			0	
	2.3.5 Grafika	52	18					34	
	2.3.6 Normy	0	0					0	
	2.3.7 Patenty	0	0					0	
	2.3.8 Rukopisy	21	21					0	
3	Úbytky knihovního fondu	5 401	3 726	271	91	1 313			
	3.1 Knihy	4 756	3 554	267	40	895			
	3.2 Zkompleťované seriály	69	69	0	0	0			
	3.3 Ostatní dokumenty	576	103	4	51	418			
	3.3.1 Kartografické dokumenty	0	0	0	0	0			
	3.3.2 Hudebniny	0	0	0	0	0			
	3.3.3 AV dokumenty zvukové	60	22	0	11	27			
	3.3.4 Elektronické dokumenty	516	81	4	40	391			
	3.3.5 Grafika	0	0	0	0	0			
	3.3.6 Normy	0	0	0	0	0			
	3.3.7 Patenty	0	0	0	0	0			
	3.3.8 Ostatní	0	0	0	0	0			
4	Přírůstek podle způsobu nabytí	34 328	31 354	88	167			460	2 259
	4.1 Povinný výtisk	21 108	21 108						
	4.2 Nákup	6 483	4 220					4	2 259
	4.3 Dary	6 613	5 961	88	167			397	
	4.4 Výměna	65	65						
	4.5 Autorský výtisk	59	0					59	

Poř. č.	úkol	plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
5	Počet titulů docházejících periodik	5 774	5 742	32					
	5.1 ČR	5 662	5 662						
	5.2 Zahraničí	112	80	32					
6	Katalogizace knihovních jednotek								
	6.1 Jmenná katalogizace – děl (jm. popis)	18 441	18 441						
	6.1.1 Z toho popsáno v Clusteru	4 244	4 244						
	6.1.2 Z toho popsáno v MZK01	5 340	5 340						
	6.1.3 Z toho převzato z Clusteru	7 017	7 017						
	6.1.4 Z toho popsáno v odb. periodiku	161	161						
	6.1.5 Z toho popsáno v MZK03	1 679	1 679						
	6.2 Věcná katalogizace – děl	11 987	11 987						
	6.2.1 Z toho popsáno v Clusteru	6 724	6 724						
	6.2.2 Z toho popsáno v MZK01	5 263	5 263						
	6.2.3 Z toho převzato z Clusteru	6 299	6 138						
	6.3 Zrevidováno	22 884	22 884						
	6.4 Rekatalogizováno	11 109	11 109						
	6.5 Záznamy národních autorit	4 088	4 088						
	6.6 Analytický popis článků	0	0						
	6.7 Hudební incipity	0	0						
	6.8 Deduplikace bb záznamů	4 167	4 167						
	6.9 Doplnění věcných prvků do záznamů	5 311	5 311						

Poř. č.	úkol	plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
7	Retrokonverze fondu – tituly/jednotky	26 927/ 44 805	26 927/ 44 805						
	7.1 Retrokonverze v MZK01	26 927/ 44 805	26 927/ 44 805						
	7.2 Odesláno do Souborného katalogu	18 297	18 297						
8	Revize knihovního fondu	407 140	470 140						
	8.1 Řádná revize	237 287	237 287						
	8.2 Mimořádná revize	0	0						
	8.3 Revize fondu studoven	3 496	3 496						
	8.4 Číselná revize	166 357	166 357						
9	Počet adjustovaných svazků (adj. + čas., ST)	82 558	82 558						
10	Vazba a opravy knih (knihy, čas., ST)	8 820	8 820						
11	11.1 Restaurování RKP a ST	7	7						
	11.2 Základní pasportizace poškození fondu (jen historické fondy, počet svazků)	9 244	9 244						
12	Počet zobrazených digitálních stran	12 587 953	12 587 953						
13	13.1 Fyzické výpůjčky a prolongace	375 262	374 681	279			302		
	13.2 Fyzické výpůjčky úhrnem (protokolované i neprotokolované)	196 242	195 661	279			302		
13.A	13.A Výpůjčky protokolované (přes Aleph)	187 560	187 560						
	13.A.1 Mimo knihovnu	105 828	105 828						
	13.A.1.1 Knihy	103 131	103 131						
	13.A.1.2 Seriály	17	17						
	13.A.1.3 Ost. dok. vč. RKP a hud.	2 680	2 680						
	13.A.2 Prezenční	81 732	81 732						
	13.A.2.1 Knihy	64 207	64 207						

Poř. č.	úkol	plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
	13.A.2.2 Seriály	15 400	15 400						
	13.A.2.3 Ost. dok. vč. RKP a hud.	2 125	2 125						
13.B	13.B Výpůjčky neprotokolované (mimo Aleph)	8 682	8 101	279			302		
	13.B.1 Seriály (včetně běžného ročníku) (OP + ZHR + KMK, ST)	8 380	8 101	279					
	13.B.2 KMK – archiv	302	0				302		
13.C	13.C Prolongace	179 020	179 020						
13.D	13.D. Výpůjčky a vracení přes selfcheck 3	40 820	40 820						
	13.D.1. půjčeno	27 420	27 420						
	13.D.2. vráceno	13 400	13 400						
14	Meziknihovní výpůjční služba	4 620	4 620						
	14.1 Půjčeno jiným knihovnám	2 508	2 508						
	14.1.1 Vnitrostátně	2 384	2 384						
	14.1.2 Mezinárodně	124	124						
	14.2 Půjčeno z jiných knihoven	2 112	2 112						
	14.2.1 Vnitrostátně	1 277	1 277						
	14.2.2 Mezinárodně	835	835						
15	Počet žádaných děl	120 288	120 288						
	15.1 Z toho rezervací	12 470	12 470						
	15.2 V rámci MVS	5 437	5 437						
	15.2.1 Z toho kladně vyřízených	4 620	4 620						
16	Počet registrovaných čtenářů	16 526	16 526						
	16.1 Z toho nově registrovaných	6 569	6 569						
17	Počet návštěvníků knihovny	277 860	277 860				11 636		

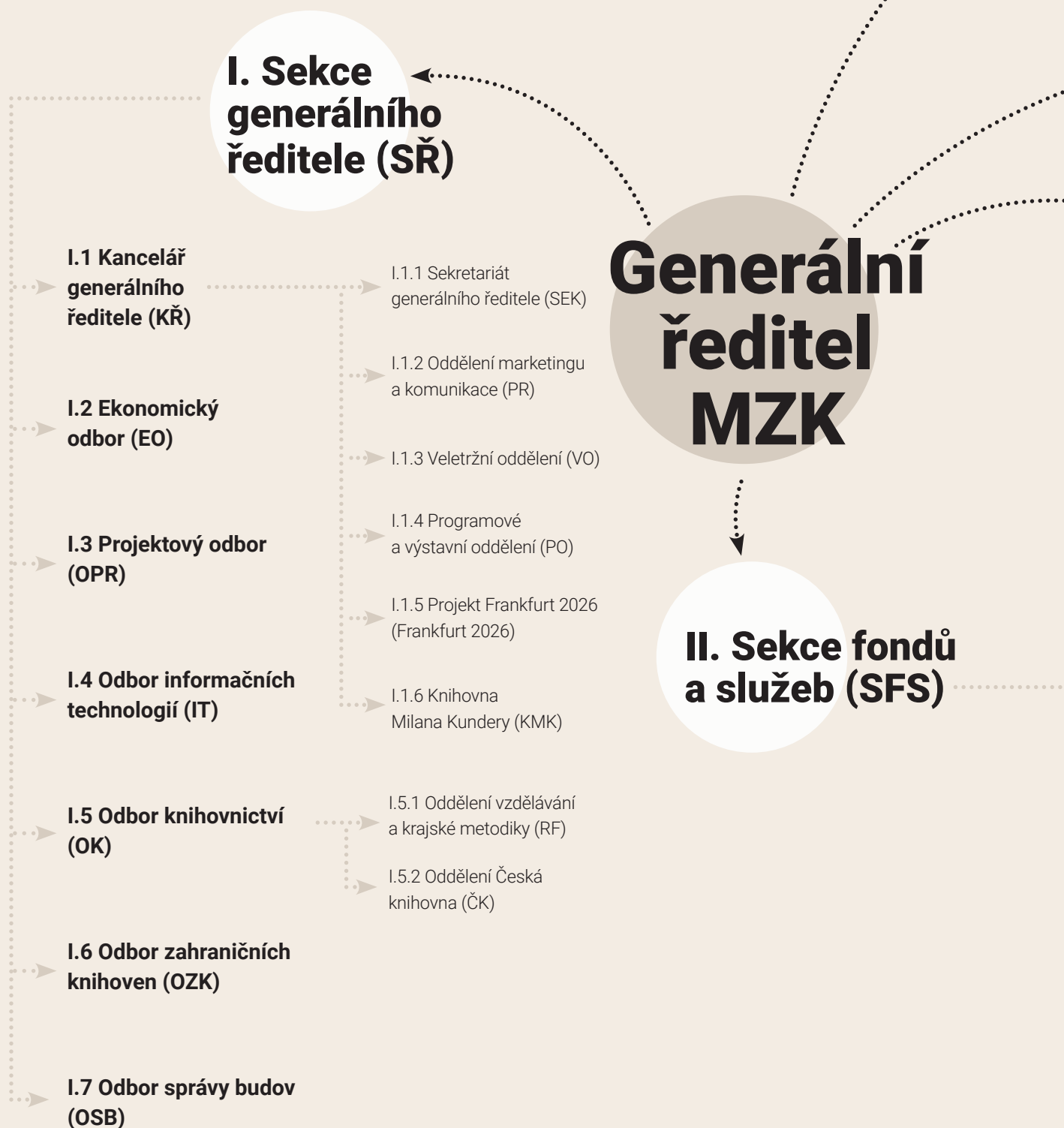
Poř. č.	úkol	plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
18	Počet studijních míst	786	786				25		
19	Počet PC pro čtenáře v síti	88	88				3		
20	Virtuální návštěvy web. stránky	3 115 848							
21	21.1 Písemné a ústní registrované informace	3 069							
	21.2 Z toho řešerše	37							
22	Počet knihovních jednotek ve volném výběru	104 009	104 009						
	22.1 Počet absenčních knihovních jednotek celkem	69 415	69 415						
	22.1.1 Počet knihovních jednotek v absenčním volném výběru	33 495	33 495						
	22.1.2 Počet knihovních jednotek v Zahraničních knihovnách	35 920	35 920						
	22.2 Počet prezenčních knihovních jednotek celkem	34 713	34 713						
	22.2.1 Počet prezenčních knihovních jednotek v Zahraničních knihovnách	119	119						
	22.2.2 Počet prezenčních knihovních jednotek ve studovnách	34 594	34 594						
23	Metod. návštěvy a konzultace, praxe	106	137				12		7
	23.1 Z toho metodické návštěvy	14	14						
	23.2 Z toho konzultace	109	99				10		4
	23.3 Z toho praxe	26	24				2		3
24	24.1 Počet titulů vydaných publikací	9	9						
	24.2 Z toho periodik	1	1						
25	Kolektivní akce pro veřejnost celkem	530	530						

Poř. č.	úkol	plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
	25.1 Počet kulturních akcí	277	277						
	25.2 Počet výstav	14	14						
	25.3 Počet vzdělávacích akcí pro veřejnost	108	108						
	25.4 Počet exkurzí	131	131						
26	Návštěvníci kolektivních akcí pro veřejnost celkem	58 593	58 593						
	26.1 Počet účastníků kulturních akcí	26 812	26 812						
	26.2 Počet návštěvníků výstav	27 016	27 016						
	26.3 Počet účastníků vzdělávacích akcí pro veřejnost	2 488	2 488						
	26.4 Počet účastníků exkurzí	2 277	2 277						
27	Kolektivní akce pro odbornou veřejnost celkem	42	42						
	Počet účastníků celkem	1 051	1 051						
	27.1 Praktická školení a semináře	35	35						
	27.1.1 Počet účastníků	780	780						
	27.2 E-learningové kurzy	5	5						
	27.2.1 Počet účastníků	241	241						
	27.3 Rekvalifikační knihovnický kurz	2	2						
	27.3.1 Počet účastníků	30	30						
28	Digitalizace								
	28.1 Naskenováno – knihovních jednotek	19 800	19 800						
	28.1.1 Z toho z historického fondu přes EOD	23	23						
	28.1.2 Z toho z historického fondu mimo EOD	9 367	9 367						
	28.2 Naskenováno – stran	1 941 672	1 941 672						

Poř. č.	úkol	plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
	28.2.1 Z toho z historického fondu přes EOD	2 591	2 591						
	28.2.2 Z toho z historického fondu mimo EOD	136 593	136 593						
	28.3 Zpracováno na digitalizaci – knihovních jednotek	18 104	18 104						
	28.3.1 Zpracováno na digitalizaci – stran	1 434 709	1 434 709						
	28.4 Počet digitalizovaných CD, DVD	542	542						
	28.5. Počet hudebních CD	367	367						
	28.6. Arcanum – počet předaných svazků	2 807							
	28.7. Arcanum – počet naskenovaných stran	348 766							
29	Neinvestiční výdaje (v tisících Kč)	227 751							
	29.1 Nákup knihovního fondu (včetně databází)	3 007							
	29.2 Mzdy pracovníků včetně OON	102 902							
30	Investiční prostředky (v tisících Kč)	41 465							
31	Odpisy (v tisících Kč)	14 557							
32	Vlastní příjmy (v tisících Kč)	7 272							
	32.1 Pronájmy (vedlejší činnost)	2 701							
	32.2 Hlavní činnost	4 571							
33	Přepočtený stav pracovníků	201,93							
	33.1 OON (v tisících Kč)	4 468							
	33.2 Průměrná mzda v Kč	40 622							
34	Finanční příspěvky pro MZK	250 148							
	34.1 Příspěvek státu (v tisících Kč) – neinvestiční	193 997							
	34.1.1 Příspěvek ostatních institucí – neinvestiční	10 725							

Poř. č.	úkol	plnění	MZK	RK	NK	AK	Š	KMK	KPB
	34.1.2 Příspěvek ze zahraničí – neinvestiční	6 258							
	34.2 Příspěvek kraje (v tisících Kč) – neinvestiční	3 254							
	34.3 Příspěvek města (v tisících Kč) – neinvestiční	650							
	34.4 Příspěvek státu (v tisících Kč) – investiční	8 805							
	34.5 Příspěvek ostatních institucí – investiční	119							
	34.6 Příspěvek ze zahraničí – investiční	26 249							
	34.7 Příspěvek kraje (v tisících Kč) – investiční	0							
	34.8 Příspěvek města (v tisících Kč) – investiční	0							

Organizační schéma MZK

III. Sekce online služeb a digitalizace (SOSD)

III.1 Odbor správy digitálních dokumentů (OSDD)

III.1.1 Oddělení vývoje a kurátorství (OVK)

III.1.2 Oddělení digitalizace (OD)

IV. České literární centrum (ČLC)

III.2 Knihovny.cz (CPK)

V. Výzkum a vývoj (VaV)

II.1.1 Oddělení půjčovny (OP)

II.1.2 Oddělení skladů (OS)

II.1 Odbor výpůjčních služeb a správy fondu (OVSF)

II.2 Odbor informačních služeb (OIS)

II.2.1 Oddělení studoven (OST)

II.2.2 Oddělení meziknihovních služeb (MVS)

II.2.3 Hudební oddělení (OH)

II.3 Odbor doplňování fondu (AKV)

II.4 Odbor zpracování fondu (OZF)

II.4.1 Oddělení jmenného popisu a národních autorit (OJP)

II.4.2 Oddělení věcného popisu (OVP)

II.4.3 Oddělení retrospektivní konverze (RETRO)

II.5 Odbor periodik (PER)

II.6 Odbor rukopisů a starých tisků (ST)

II.7 Odbor revize a ochrany fondu (ROF)

II.7.1 Oddělení knihařské dílny a adjustace (OKDA)

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2025

Vydala Moravská zemská knihovna v Brně,
Kounicova 65a, 601 87 Brno v roce 2026

Redakce: Barbora Baránková Hytková, Věra Böhmová, Ivan Březáček, Rostislav Čech, Eva Čechová, Lenka Dostálová, Soňa Dresslerová, Jiří Dufka, Kristýna Dufková, Iveta Dvořáčková, Martina Dvořáková, Taťána Fišáková, Eva Fukarová, Richard Guniš, Markéta Gurková, Jana Hájková, Iva Horáková, Lenka Hořínková Kouřilová, Dana Chalupská, Radka Chlupová, Marie Chybová, Filip Jebavý, Věra Jelínková, Jitka Jílková, Blanka Kazíková, Přemysl Kachlík, Jan Klos, Věra Konečná, Martin Krafl, Monika Kratochvílová, Martin Krčál, Tomáš Kubíček, Jan Lidmila, Martina Machátová, Zdenka Machková, Mária Manoušková, Roman Mátl, Jitka Matušková, Anna Mrázová, Pavel Němec, Jindra Pavelková, Simona Poláčková Tomáš Prachař, Jiří Sedlák, Monika Šerá, Petr Šerý, Michal Škop, Karolína Tomečková, Petr Urban, Irena Veselá, Markéta Zajícová, Petr Žabička

Technická redakce: Eva Čechová

Jazyková korektura: Vladimíra Derková

Grafická úprava a sazba: Karol Lament

ISBN 978-80-7051-372-9

© Moravská zemská knihovna v Brně, 2026
www.mzk.cz

